Ազգ
Azg armenian daily
3 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1996 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, # 165 (1171)

Իրանի ադրբեջանցիները կոչ են արել Ադրբեջանը միացնել Իրանին

ԹԵՀՐԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՏ-AFP: Շաբաթ օրը «Աբրար» լրագիրը հաղորդել է, որ Իրանի հազարավոր ադրբեջանցիներ մի խնդրագիր են ստորագրել նախկին խորհրդային հանրապետություն Ադրբեջանը Իրանին վերամիավորելու մասին: Ադրբեջանը Պարսկական կայսրության մի մասն էր 16-րդ դարից ի վեր, այնուհետեւ երկար ժամանակ վեճի առարկա էր թուրքերի եւ պարսիկների միջեւ, մինչեւ 19-րդ դարի սկզբում Ռուսաստանի կողմից նրա գրավումը: Ադրբեջանի լրատվական միջոցները կամղանիա են ծեռնարկել հանուն «Մեծ Ադրբեջանի», որը կներառեր Իրանի ադրբեջանական գավառները, որտեղ երկու անգամ ավելի շատ թրքալեզու էթնիկական ադրբեջանցիներ են բնակվում, քան Ադրբեջանում:

«Աբրար» օրաթերթը հայտնել է, որ իրանական ադրբեջանական գավառները (որտեղ որպես մայրենի լեզու ծառայում է թուրքերենի բարբառ ադրբեջաներենը) ներկայացնող խնդրագիր ստորագրողները Իրանի խորհրդարանի իրենց պատգամավորներին կոչ են արել մի օրինագիծ ներկայացնել Գոլիստանի 17 պայմանագիրը, այդ թվում Ադրբեջանի մայրաքաղաք Բաքուն, Իրանին վերադարձնելու պահանջով:

Նրանք նաեւ կոչ են արել Ադրբեջանի ղեկավարությանը «ցուցաբերել խոհեմություն եւ պատմական ճանապարհ հարթել, որպեսզի այսպես կոչված Ադրբեջան պետությունը վերստին դառնա Իրանի մասը»:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ-ն նշում է անկախության օրը

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Սեպտեմբերի 2-ին ԼՂՀ-ում նշվեց Արցախի անկախության հռչակման հինգերորդ տարեդարձը:

Նախօրյակին Գանձասարում Արցախի թեմի առաջնորդ Պարգեւ եպիսկոպոսը հանդիսավոր պատարագ մատուցեց՝ ի նշանավորումն [illegible] տարելիցի: Արարողությանը մասնակցում էին ԼՂՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, ԼՂՀ կառավարության ներկայացուցիչներ, հյուրեր:

Տոնական հանդիսություններին մասնակցում է ՀՀ պաշտոնական պատվիրակությունը, որի կազմում են ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը եւ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյան. ԼՂՀ-ին լուծում չի կարող պարտադրվել

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Հայաստանը չի ստորագրի այն փաստաթուղթը, որտեղ չի լինի Լեռնային Ղարաբաղի ստորագրությունը», օգոստոսի 30-ին իր նախընտրական ծրագրի ներկայացմանը նվիրված երեկոյի ժամանակ հայտարարեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Ինչպես հայտնի է, նրա թեկնածությունը առաջադրել է իշխող «Հանրապետություն» միավորումը եւ պաշտպանել են ավելի քան 60 այլ կազմակերպություններ: Նա միաժամանակ ընդգծեց, որ Լեռնային Ղարաբաղին հակամարտության լուծում չի կարող պարտադրվել: «Այս հակամարտությունը նման չէ Չեչնիայի, Աբխազիայի եւ Պրիդնեստրովիեի հակամարտություններին: Տարբերվում է մեկ բանով, որը բախտորոշ է. Լեռնային Ղարաբաղի վրա անձն վարկյան կախված է ցեղասպանության վտանգը, ինչը չի կարելի ասել մյուս հակամարտությունների մասին: Լուծումը պետք է լինի այնպիսին, որը բացառի այդ վտանգը»: «Մենք ցեղասպանություն տեսել ենք եւ բույլ չենք տա, որ կրկնվի երկրորդը», ասաց Լ. Տեր-Պետրոսյանը: Նա նշեց, որ Հայաստանի վրա գործադրվում է լուրջ ճնշում: Մասնավորապես, Հայաստանից պահանջում են ճանաչել Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը: «Երբ միջազգային հանրությունը փորձում է պահպանել Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը, ապա նրանք պետք է լուծի Լեռնային Ղարաբաղում հայերի ֆիզիկական գոյության հարցը», ասաց ՀՀ նախագահը: Ընդգծելով, որ զինադադարը երկու տարի պահպանվում է կողմերի բարի կամքի շնորհիվ, Լ. Տեր-Պետրոսյանը նշեց. «Լեռնային Ղարաբաղը պատերազմել չի ուզում, դրանով փաստորեն 50 տոկոսով նվազում է պատերազմի հնարավորությունը»: ՀՀ նախագահը նշեց, որ ներկայումս աշխատանքները պետք է տարվեն երկու ուղղությամբ. կոնստրուկտիվ եւ ճկուն մոտեցում ցուցաբերելով եւ պատրաստ լինելով փոխզիջման մասնակցել բոլոր միջազգային բանակցություններին եւ լուրջ աշխատանքներ տանել բանակի ամրապնդման ուղղությամբ: Նախագահի կարծիքով, երբ Ադրբեջանը զգա իր գերազանցությունը, կվերսկսի պատերազմը:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Զանգն ավետեց ուսումնական տարվա սկիզբը

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Դպրոցական զանգի տոնական ղողանջներն ավետեցին ուսումնական տարվա սկիզբը հանրապետության հանրակրթական հաստատություններում:

Հանրապետության մոտ 65 հազար փոքրիկներ առաջին անգամ դպրոցի շեմից ներս մտան, իրենց համար հայտնագործելով մի նոր աշխարհ: Այս տարի նրանք բոլորը, մանկության հաճելի հիշողություն՝ առաջին դասագրերն ու գրենական պիտույքները նվեր ստացան:

52 անուն նոր դասագիրք, տնօրեններին ուղղված տեղեկագրեր, մեթոդական ուղեցույցներ եւ այլ օժանդակ գրականություն է հրատարակվել այս տարի, եւ ինչպես հավաստում են ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունում, այս առումով վերջին տարիներին երբեւէ այսպես պատրաստ չէին դիմավորել ուսումնական տարին:

Արդեն վաճառվել է շուրջ 200 000 դասագիրք: Նախարարության «Ուսում» պետական ձեռնարկությունն այսօր ավարտել է բաժանորդագրված դասագրքերի առաքումը մայրաքաղաքի դպրոցներ, իսկ հանրապետության մարզեր դրանք վաղօրոք էին ուղարկվել:

Հանրապետության 300 կրթօջախներում սկսվել, բայց անհրաժեշտ ֆինանսների բացակայության պատճառով անավարտ են մնացել վերանորոգման աշխատանքները: Այդ նպատակի համար բյուջեով նախատեսված 1 միլիարդ 300 միլիոն դրամի փոխարեն առ այսօր հատկացվել է միայն 200 միլիոն դրամ:

Անավարտ շինարարական աշխատանքների պատճառով հանրապետության 80 դպրոցներում անհնար է սկսել ուսումնական տարին:

Հայաստանի սոցիալական ներդրումներ հիմնադրամի ծրագրով Երեւանում կապիտալ վերանորոգման ենթակա 15 դպրոցներից 8-ում են աշխատանքները ավարտվել, մյուսներում կավարտվի 2 շաբաթից, իսկ դասերն այս ընթացքում կկազմակերպվեն մասնակիորեն:

Պատկերն ակներեւաբար ուրախալի չէ, եթե նշենք նաեւ, որ դասագրքերի, ամենուր վաճառվող բազմածեւ ու բազմագույն տետրերի ու գրենական պիտույքների գներն էլ ոչ բոլորին են մատչելի:

Ինչեւէ, այսօր տոնական օր է, հանդիսավոր, անմոռաց հիշողությունների օր մեր երեխաների համար, եւ ուրախանանք նրանց ուրախությամբ:

ԵՐԵՎԱՆ

Համագործակցություն ընդդեմ թմրաբիզնեսի

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՆԳ նախարար Վանո Սիրադեղյանը սեպտեմբերի 2-ին ընդունեց թմրամիջոցների վերահսկման ՄԱԿ-ի ծրագրի գործադիր տնօրեն Ջիորջիո Ջակոմելլիին եւ Եվրոպայում ու Միջին Արեւելքում թմրաբիզնեսի վերահսկման բաժնի պետ Բեռնարդ Ֆրահիին: ՀՀ նախարարը նշեց, որ Հայաստանն ունի թմրամիջոցների տեղական, բնական հումք: Հնարավոր է սինթետիկ թմրանյութերի արտադրություն: Բացի այդ, վտանգ կա, որ մեր երկիրը կարող է դառնալ թմրանյութերի առաքման տարանցիկ ճանապարհ: Այս խնդիրների լուծմանն է կոչված թմրաբիզնեսի դեմ պայքարի հանձնաժողովը: Պարոն Ջակոմելլին նշեց, որ իր առաքելության նպատակը թմրամոլության դեմ պայքարի ազգային քաղաքականության հետ առնչվող հարցերի, ինչպես եւ իր ղեկավարած ծրագրի ու ՀՀ կառավարության միջեւ հետագա համագործակցության հնարավորության քննարկումն է: Նախատեսվում է հուշագիր ստորագրել թմրամոլության եւ թմրաբիզնեսի դեմ անհրկոլկասյան հանրապետությունների համատեղ պայքարի մասին: Վանո Սիրադեղյանը եւ Ջիորջիո Ջակոմելլին հավաստեցին, որ համագործակցությունը ՄԱԿ-ի թմրամիջոցների վերահսկման ծրագրի եւ ՀՀ ՆԳ նախարարության միջեւ կամրապնդվի ու կխորանա:

Ձերբակալվեց իրանցիների սպանողը

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հայտնվել է, օգոստոսի 24-ին, ժամը 22.45-ի սահմաններում, Հանրապետության հրապարակի շատրվանների մոտ անհայտ անձը մոտ տարածությունից ատրճանակով կրակել էր Իրանի Իսլամական Հանրապետության երկու քաղաքացիների վրա, որի հետեւանքով մեկը մահացել էր տեղում, մյուսը՝ հիվանդանոցում: ՆԳՆ հասարակական կապերի եւ լրատվության վարչությունից Արմենպրեսին հայտնեցին, որ ՆԳ նախարարության, հանրապետության դատախազության, ազգային անվտանգության նախարարության համատեղ օպերատիվ-հետախուզական խմբի ձեռնարկած միջոցների շնորհիվ, կատարված հանցագործությունը օգոստոսի 31-ին բացահայտվել է, եւ ժամը 14-ի սահմաններում հանցագործություն կատարած անձը՝ Աշտարակի շրջանի Սաղմոսավան գյուղի բնակիչ, 1965 թ. ծնված, գինծառայող, ավագ լեյտենանտ Ռազմիկ Մրաանիկի Թադեւոսյանը ձերբակալվել է:

ԱՆԿԱՐԱ

Ժիրայր Լիպարիտյանը «Տյուրքիյեի» աշխատակիցների չի տեսել

ԱՆԿԱՐԱ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ժամանակ» օրաթերթից տեղեկանում ենք, որ Անկարայում սովորական են Հայաստանի նախագահի ավագ խորհրդական Ժիրայր Լիպարիտյանի հանդիպումները: Այդ հանդիպումների բովանդակության վերաբերյալ թերթի հարցմանն ի պատասխան Լիպարիտյանն ասել է, թե ներկայումս ճիշտ չէր լինի հայտարարություններ կատարել դրանց կապակցությամբ: ՀՀ նախագահի խորհրդականի այցելության առիթով «Տյուրքիյե» օրաթերթի լրատվության մասին Լիպարիտյանը հայտնել է, թե ինքը ոչ մի տեսակցություն չի ունեցել թերթի աշխատակիցների հետ, եւ լրատվության բովանդակությանը չի առնչվում ճշմարտությանը: Մյուս կողմից, «Զաման» օրաթերթը, վկայակոչելով բարձրաստիճան մի պաշտոնյայի, նշել է, որ Լիպարիտյանը ցանկություն էր հայտնել այցելել Անկարա: Ըստ նրա, Հայաստանը ձգտում է բարելավել իր հարաբերությունները Թուրքիայի հետ, եւ Լիպարիտյանի այցելությունը տեղի է ունեցել այդ շրջանակներում:

Թերթը հիշեցրել է, որ Լիպարիտյանը Անկարա այցելել է նաեւ նախորդ ամիսներին եւ իր շփումների ընթացքում քննարկվել են Թուրքիա-Հայաստան փոխհարաբերությունները եւ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը: Անկարան երկկողմ հարաբերությունները բարելավելու համար պայման է դնում ղարաբաղյան հարցի լուծման ուղղությամբ առաջխաղացման ամրագրումը:

Չեչնիայի խաղաղական կարգավիճակի մասին որոշումը հաջորդ հազարամյակո՞ւմ

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդի ղեկավար Ալեքսանդր Լեբեդն ու չեչեն զինյալների գլխավոր շտաբի պետ Ասլան Մասխադովն օգոստոսի 31-ին Դաղստանի Խասավյուրտ քաղաքում համատեղ մի հայտարարություն ստորագրեցին, որով, Ալեքսանդր Լեբեդի խոսքերով ասած, վերջ տրվեց չեչենական պատերազմին: Ըստ այդ փաստաթղթի, Չեչնիայի քաղաքական կարգավիճակի մասին որոշում կընդունվի 5 տարով, այն պետք է ձեռք բերվի մինչեւ 2001 թ. դեկտեմբերի 31-ը եւ այս տարվա հոկտեմբերի 1-ից ոչ ուշ պետք է ստեղծվի զորքերի դուրսբերման եւ բյուջետային հարաբերությունների հարցերով ռուս-չեչենական հանձնաժողով: Երկուշաբթի Լեբեդը հանդիպեց Չեռնոմիրդինի հետ եւ տեղեկացրեց նրան բանակցությունների ընթացքի եւ ստորագրված հայտարարության մասին: Մինչեւ ստորագրելն այդ փաստաթուղթն անցել էր Ռուսաստանի ԱԳՆ-ի փորձաքննությունը եւ այնպես էր գրված, որ չստացվի, թե դա 2 պետությունների միջեւ կնքված համաձայնագիր է: Վիկտոր Չեռնոմիրդինը գրավոր արտահայտություններով հավանություն է տվել փաստաթղթին եւ խոստացել հանդիպել Բորիս Ելցինին ու ծանոթացնել նրան Լեբեդի պատմածին ու ստորագրված փաստաթղթին: Դրա անհրաժեշտությունը կար, քանի որ ՌԴ նախագահը չի ընդունում գեներալին, եւ Լեբեդի ասելով, ինքը չի կարողանում հեռախոսով նույնիսկ կապվել նրա հետ: Բորիս Ելցինը, որը շարունակում է հանգիստ մերձմոսկովյան իր նստավայրում եւ ընթացիկ բժշկական զննումների է ենթարկվում, երկուշաբթի երեկոյան ընդունեց Չեռնոմիրդինին: Սակայն երկու ժամ տեւած զրույցից հետո էլ նախագահի մամուլի քարտուղար Յաստրժեմբսկին չի կարողացել ասել, թե արդյոք Ելցինը պաշտպանում է իր կողմից տրված փաստաթուղթը: Չեչնիայի ժամանակավոր վարչակազմում հավատացած են, որ պետք է ներկայացվեն անկախության կողմնակիցները, Զավգաեւի կառավարության անդամները եւ Չեչնիայի այն կուսակցությունները ու շարժումները, որոնք հանրապետության որոշակի ուժերն են ներկայացնում: Սակայն Զավգաեւի միլիցիան, անսպասելիորեն անջատողականների կոչին, երկուշաբթի օրն անցավ նրանց կողմն ու ընդգրկվեց Իչկերիայի Հանրապետության զորքերի կազմում: Դաշնային ուժերի տվյալներով, Դոկու Զավգաեւի կողմնակիցները զինված ստորաբաժանումներ են ստեղծում Չեչնիայի Նադտերեչնի եւ Ուրուս-Մարտանովսկի շրջաններում: Դաշնային զորքերը չեն գիտակցել Գրոզնիից զորքերի դուրսբերման մասին պայմանագրի խախտման մեջ: Ռուսական կողմի տվյալների համաձայն, Գրոզնիում մոտ 1000 զինյալ է դեռ մնացել: Ասլան Մասխադովը իր հերթին չեչենական բերբերից մեկին տված հարցազրույցում զգուշացրել է, որ երբ Գրոզնիում մնացած 2 ռուսական բրիգադները հեռանան, չեչենական կենտրոնները կվերականգնվեն:

Ամերիկյան ծովուժի միջուկային էներգիայով աշխատող «Էնտերպրայզ» ավիակիրը Արեւելյան Միջերկրականում, հարավլավական ջրերի մոտ ռազմածովային վարժությունների ժամանակ: Ավիակիրն օժտված է «F-18», «F-14 Տոմքեթ» եւ «A-6 Ինտրուդեր» տիպի օդանավերով: Նախագահ Քլինթոնի հրահանգով տարածաշրջանում գտնվող ամերիկյան զորքերն ու ծովուժը պատրաստ վիճակի բերվեցին Իրաքի դեմ հնարավոր միջամտության նպատակով, նկատի ունենալով վերջինիս զորքերի շարժումները Հյուսիսային Իրաքում:

ՌՈՅԹԵՐ/ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԵՐԵՒԱՆ

«Նժար» շաբաթաթերթի ծնունդը՝ վաղը

Երէկ ժուռնալիստի տանը հրավիրված մամուլի ասուլիսը նվիրված էր «Նժար» շաբաթաթերթին, որի առաջին համարը լույս կտեսնի վաղը՝ սեպտեմբերի 4-ին։ Թերթի հիմնադիրն է ՀՀ արդարադատության նախարարությունը, գլխավոր խմբագիրը՝ Յակոբ Յակոբյանը (Յակոբ Մարտունի)։

«Ներկա սոցիալական հենքի իրողությունից ելնելով, այսօր օրաթերթ հրատարակելը դժվար գործ է, ուստի «Նժարն» առայժմ լույս կտեսնի որպես շաբաթաթերթ», ասաց թերթի գլխավոր խմբագիրը։ Թերթը հրատարակվելու է 4 հազար տպաքանակով, նպատակն է լուսաբանել արդարադատության եւ պետական համակարգի այլ ոլորտների առկա հարաբերությունները, նախարարության ենթակա կառույցների հարցերը, դատաիրավական համակարգը, էջեր տրամադրել մարզական եւ մշակութային ոլորտներին, ինչպես նաեւ անդրադառնալ քաղաքական, սոցիալական խնդիրներին։ «Օրենքը եւ օրենքի զուգակշիռը լինելու է «Նժարը», նպատակելու է ազգային զորացմանը, լինելու է արդար», վստահեցրեց Յակոբ Մարտունին։

ԱՐԱՔՍ ՄԱՆՍՈՒՐԵԱՆ

Հարցադրումը մնում է նույնը

Ուրախալի է, որ այնուամենայնիվ, 4-րդ իշխանությունը՝ մամուլը այնքան էլ անզոր չէ, ազդեցություն ունի մեր կյանքի որոշ ոլորտներում։ Եվ ահա, վրդովվել են 33-րդ փոստի խնայդրամարկղի աշխատակիցները օգոստոսի 30-ի «Ազգի» այն հոդվածի առթիվ, որ «թոշակառուների խնայդրամարկղի գրքույկները անվճար պիտի նորով փոխարինվեն, ոչ թե 300 դրամ մուծելով»։ Խոսքը վերադասի թիվ 401, 8.07.96 թվի հրահանգի մասին է, որի վերաբերյալ պատին փակցված հայտարարություն կա՝ «Ավանդի եւ ընթացիկ հաշվի բացումը՝ 500 դրամ, իրավաբանական անձանց հաշվի բացումը՝ 500 դրամ։ Կորցրած նոր գրքույկ՝ 300 դրամ, հայցում կատարել՝ 500 դրամ»։ «Կորցրած» բառն էլ ընդգծված է, եւ եթե դա սկզբից էլ այդպես լիներ, մարդիկ այդ բառը կնկատեին... եւ հետ կանգնած թոշակառուները չէին զայրանա։ Մինչդեռ ես գրել էի, թե հին խնայգրքույկները նորով փոխարինելը արժե 300 դրամ, ինձ հրավիրեցին խնայդրամարկղ։ Իմ այն հարցին, թե շա՞տ են գրքույկ կորցնելու դեպքերը եւ ովքե՞ր են հիմնականում կորցնում, աշխատակիցը պատասխանեց, որ դեպքերը շատ են, կորցնողներն էլ հիմնականում տարեց մարդիկ են, որոնք մեծամասամբ սկլերոզով տառապողներն են։ Այս անգամ եռապատկվեց իմ վրդովմունքը, քանի որ սոցիալապես ամենաանպաշտպան մարդիկ՝ տարեցները, որ մոլորվել են իրենց համար անհասանելի գների լաբիրինթոսում եւ կքել բազում հոգսերի տակ, գրքույկ էլ կկորցնեն, գլուխն էլ, տան դուռն էլ...

Եվ ահա վերադասը որոշել է դրամական պատժի տակով զգաստացնել նրանց, բուժել սկլերոզը։ Հարցադրումը մնում է նույնը, սակայն ավելացումով, որ պատին փակցված հայտարարության բոլոր դեպքերի համար էլ թոշակառուները պետք է անվճար սպասարկվեն, ոչ թե 300, 500 դրամ մուծեն։

ԼՈՒՍԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ

«ՁՄԵՌ-96-97»

Ջեռուցումը՝ պարտքերը մարելու պայմանով

ԵՐԵՒԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ընդունվել է ՀՀ կառավարության «1996-1997 թվականների ձմռան նախապատրաստման աշխատանքների մասին» որոշումը։

Փաստաթղթում նշված է, որ այս տարվանից կենտրոնացված ջեռուցում կազմակերպելու թույլտվություն տրվում է այն ջերմամատակարարման ձեռնարկություններին, որոնք մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը ամբողջությամբ մարել են բաժանորդների եւ վարկային պարտքերը, Արմենպրեսի թղթակցին պարտքերը չմարելու հետեւանքով։ «Ձմեռ» ծրագրի կենսագործման կապակցությամբ բաժանորդների պարտքերը հավաքելու նպատակով ՀՀ կառավարության հանձնարարությամբ Երեւանի քաղաքապետարանն ու հանրապետության մարզպետարանները տեղերում ստեղծելու են աշխատանքային խմբեր։ Այն վայրերում, որտեղ պարտքերը չեն մարվի, քաղաքապետարանն ու մարզպետարանները առաջարկություն կանեն կառավարությանը՝ համապատասխան ջեռուցման ձեռնարկությունների հետագա գործունեության վերաբերյալ։

ասաց ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության արտադրական ենթակառուցվածքների վարչության պետ Արսեն Կարապետյանը։ Ջեռուցումը կիրականացվի համաձայն ջերմամատակարար ձեռնարկությունների եւ ջերմության օգտագործողների միջեւ կնքված պայմանագրերի՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ համաձայնեցված եւ ձեռնարկությունների կողմից հաստատված սակագներով։ Փաստորեն, ջեռուցման սակագների կարգավորումը դառնում է տեղական ինքնակառավարման մարմինների խնդիրը։

Հանրապետության կենտրոնացված ջեռուցման համակարգը ծնում սկզբից դիմավորում է զգալի հոգսերով, ասաց վարչության պետը։ Մասնավորապես անհանգստացնող են համակարգի այն վիթխարի պարտքերը, որոնք գոյացել են Երեւանի քաղաքապետարանի ջերմային ցանցերի եւ ՀՀ տեղական խորհուրդների ջերմամատակարարման պետական ձեռնարկությունների կողմից բաժանորդների [illegible] թյան վերաբերյալ։

Մինչեւ հոկտեմբերի 15-ը կհստակեցվեն ՀՀ կառավարության կողմից ցույց տրվելիք օգնության չափը, ժամկետը, պայմանները։ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարությանը հանձնարարված է ճշտել օգնության առնչվող այդ չափանիշը։

«Ձմեռ» ծրագրի իրականացման իր մասնակցությունը կբերի նաեւ ՀՀ բնապահպանության եւ ընդերքի նախարարությունը, ասաց պրն Կարապետյանը, նշելով, որ հանրապետության անտառներից կհատվի 87 հազար խորանարդ մետր փայտ, իսկ Իջեւանի եւ Ջաջուռի հանքերից կարդյունահանվի 20 հազար տոննա ածուխ։

Ծրագրի շրջանակներում ՀՀ սոցիալական ապահովության նախարարությունը Երեւանի քաղաքապետարանի եւ հանրապետության մարզպետարանների հետ անապահով եւ արտոնություն ունեցող խավերին կհատկացնեն ֆինանսական միջոցներ փոխհատուցելու համար ջեռուցման վարձը։

ԲԱՆԱԿ

ՀՀ զինված ուժերում պարտադիր ծառայության ժամկետը չի փոխվելու

ԵՐԵՒԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հանրապետությունում նախագահական ընտրությունների նախաշեմին լուրեր են տարածվել ՀՀ զինված ուժերում ժամկետային զինվորական ծառայությունը 1,5 դարձնելու, ինչպես նաեւ համընդհանուր զինապարտության սկզբունքից հրաժարվելու եւ կամավոր պրոֆեսիոնալ սկզբունքով բանակի կազմավորման հնարավորության մասին։ Ըստ ՀՀ պաշտպանության նախարարության հայտարարության, թե՛ մեկը, եւ՛ թե մյուսը զուրկ են իրական հիմքից։ Զինծառայության ներկա ժամկետը՝ 2 տարի, սահմանված է ԱԺ կողմից՝ հաշվի առնելով բազմաթիվ գործոններ։ Անկախ այն բանից, թե ով կընտրվի հանրապետության նախագահ, այս ժամկետը չի կարող փոխվել։ Օբյեկտիվորեն, եւ առաջին հերթին տնտեսական առումով, անհնար է նաեւ պրոֆեսիոնալ բանակին անցնելը։ «Այդ կարգի խոսակցությունները նախագահական ընտրապայքարի որոշ մասնակիցների շահարկումներն են, որոնք կանխահայտ ստով ձգտում են ձայներ կորզել ընտրողներից», ասված է ՀՀ ՊՆ հայտարարությունում։

Ուժեղացվելու է հսկողությունը աշնանային զորակոչի կապակցությամբ

ԵՐԵՒԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ըստ ՀՀ պաշտպանության նախարարության, Հայաստանի Հանրապետության 18–35 տարեկան քաղաքացիների հանրապետությունից դուրս մեկնելու հիմքերն ստուգելու նպատակով, պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի հրամանով, զինված ուժերի պահեստազորի առաջին խմբի սպաների զորակոչի անցկացման ընթացքում, 1996 թ. սեպտեմբեր ամսից մինչեւ աշնանային զորակոչի ավարտն ուժեղացվելու է հսկողությունը հանրապետության օդանավակայաններում, երկաթուղու կայարաններում, ավտոկայաններում եւ հանրապետությունից դուրս եկող մայրուղիներում։

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

ՀՀ նախագահը գտնում է, որ 3-րդ հացի գործարանի եւ ռադիոյի տնօրենները պետք է հեռացվեն աշխատանքից

ԵՐԵՒԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանը «շատ խիստ է վերաբերվում» Երեւանի թիվ 3 հացի գործարանի եւ ՀՀ պետական ռադիոընկերության միջեւ ծագած տարաձայնություններին։ Ինչպես հայտարարեց նախագահը իր նախընտրական ծրագրի հրապարակման երեկոյի ժամանակ, ինքը մանրազնին ուսումնասիրել է վերոհիշյալ գործը եւ եկել այն եզրակացության, որ երկու կողմերն էլ մեղավոր են եւ տնօրենները պետք է հեռացվեն աշխատանքից։

ՆՏ - Ինչպես արդեն հաղորդվել է, Երեւանի Մյասնիկյանի շրջանի դատարանը, որ քննում էր այս գործը, օգոստոսի 16-ին կայացրած որոշմամբ բավարարեց հացի գործարանի տնօրեն Միքայել Մարտիրոսյանի հայցն ընդդեմ Հայաստանի պետական ռադիոընկերության տնօրեն Ալեքսան Զաքարյանի, հասարակական եւ քաղաքական հաղորդումների խմբագրության գլխավոր խմբագիր Գեւորգ Ասատրյանի, «Երեւան» ծրագրի ղեկավար Վարդան Վարդանյանի եւ պարտավորեցրեց ռադիոընկերությանը օրենքով սահմանված ժամկետում հերքել «Երեւան» ծրագրով հեռարձակված տեղեկատվությունը։ ՀՀ պետական ռադիոընկերության ղեկավարությունը բողոքարկել է դատավճիռը, եւ գործը լսվելու է ՀՀ Գերագույն դատարանում։

■ *Նամակ խմբագրությանը։ Ձեզ գրում են Հայաստանի Հանրապետության մի խումբ քաղաքացիներ։ [illegible]*

ՀՀ մի խումբ քաղաքացիներ
(11 ստորագրություն)

ԴԻԼԻՋԱՆ

Բարեգործության յուրահատուկ ձեւ

Դիլիջանում մեծից փոքր այդ փողոցն անվանում են... «Երեւանսկի»։ Տասնամյակներ առաջ այստեղով անցել է Երեւան տանող ճանապարհը եւ անվանումը կպել-մնացել է, անկախ այն բանից, թե ինչ անվանափոխումների է ենթարկվել։ Այժմ այն կոչվում է «Սովետների», բայց եթե որեւէ դիլիջանցու հարցնեք, թե դա որ փողոցն է՝ ուսերը կթոթվի։ Ահա այս փողոցի 22-րդ հասցեում, մի քանի տարի առաջ սեփական տուն է գնել Քրիստոնեական մշակութային միջազգային ծառայությունների կազմակերպության հիմնադիր եւ ղեկավար, Ավստրալիայում ծնված երկրորդ սերնդի Լեւոն Պարսադյանը։ Գնել, վերանորոգել եւ դարձրել է... կարիքավորների հանգստյան ճամբար։ Արդեն երկու տարի է, ինչ այս ճամբարում ամռան ամիսներին պրն Պարսադյանի ծախսերով հանգստանում են հարյուրավոր մարդիկ Երեւանից, Դիլիջանից, հանրապետության այլ վայրերից, նաեւ սփյուռքից։ Հանգստացողների տարիքային կազմը կայուն չէ. կրտսեր դպրոցականներից մինչեւ 80-ամյա կանայք ու ծերունիներ, ուսանողներ, ծառայողներ, հիշյալ կազմակերպության անդամ հոգեւորականներ, պարզապես հավատացյալներ։ Ամեն շաբաթ այս կազմը փոխվում է, յուրաքանչյուր հերթափոխ ընդգրկում է շուրջ 100 հոգի։ Ճամբարում ստեղծված են լիարժեք հանգստի, կազդուրիչ սննդի եւ հոգեւոր դաստիարակության բոլոր պայմանները։

Օրերս առիթ ունեցա ներկա գտնվելու ճամբարային սեզոնի փակման հանդիսավոր արարողությանը։ Մի քանի ժամ տեւած միջոցառումը, որն ուղեկցվում էր մանկական երգչախմբի կողմից կատարվող հոգեւոր շարականներով, Աստվածաշնչի թեմաներով բեմականացված ներկայացումներով, հանգստացողների ինքնագործունեությամբ, ամենախորը տպավորություն թողեց։ Միջոցառմանը ներկա էին Դիլիջանի մտավորականներ, Հայաստանյայց առաքելական սուրբ եկեղեցու Գուգարաց թեմի թեմական խորհրդի անդամներ, այլ հյուրեր։

Բարեգործությամբ զբաղվելու այն ձեւը, որն ընտրել է պարոն Լեւոն Պարսադյանը, արժանի է ամենայն երախտագիտության։

ՍԱՄՎԵԼ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԼՂՀ իշխանությունները հերքում են Ադրբեջանի գլխավոր դատախազի զրպարտչական հերյուրանքները

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Թմրադեղերի անլեգալ փոխադրման եւ օգտագործման հիմնահարցով օգոստոսի 27-ին Բաքվում բացված գիտագործնական խորհրդաժողովում Ադրբեջանի գլխավոր դատախազ Էլդար Հասանովը հայտարարել է, թե իբր «հայերի կողմից զավթված ադրբեջանական տարածքներում» կատարվում է թմրադեղերի անօրինական շրջանառություն։ Ըստ նրա, «զավթված» հողերում [illegible] թմրաբույսեր եւ [illegible] թմրադեղերի [illegible]։

Այս կապակցությամբ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության լրատվության եւ մամուլի դեպարտամենտի տարածած հայտարարությունում ասված է. «Հայտնի է, որ խորհրդաժողովի աշխատանքին ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալ, թմրադեղերի վերահսկման գծով այդ կազմակերպության գործադիր տնօրեն Ջորջիո Ջակոմելլիի մասնակցությունը պայմանավորված է Ադրբեջանից Եվրոպա թմրադեղերի փոխադրման բազմաթիվ փաստերով։ Ադրբեջանը, որ վաղուց արդեն աշխարհին հայտնի է որպես թմրադեղերի առեւտրի կենտրոններից մեկը, վերջին ժամանակներս ավելի է ամրապնդել առաջնայնության իր դիրքերը, ինչը եւ դարձել է ՄԱԿ-ի առանձնահատուկ մտահոգության առարկան։ Այս համատեքստում հարեւան հանրապետության գլխավոր դատախազի հայտարարությունը հարկ է գնահատել ոչ այլ կերպ, քան որպես հիվանդ գլխի ցավը առողջին վերագրելու անհաջող փորձ»։

ԼՂՀ իշխանությունները, միանշանակ հերքելով այս զրպարտչական հերյուրանքները, պատրաստակամություն են հայտնել աջակցել հատուկ միջազգային մոնիտորինգի անցկացմանը ԼՂՀ-ի կողմից վերահսկվող բոլոր տարածքներում։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է 5 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի խմբագրական խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

տեղական

ԵՐԵՎԱՆ

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը հինգ տարեկան է

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հռչակման հինգերորդ տարեդարձը սեպտեմբերի 1-ին հանդիսավորությամբ նշվեց Երեւանում, մարզահամերգային համալիրի օղակաձեւ դահլիճում, ուր տոնական ընդունելություն էր կազմակերպել Հայաստանում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցչությունը: Ընդունելությանը ներկա էին Ամենայն հայոց կաթողիկոսը՝ հոգեւոր բարձրագույն դասի ուղեկցությամբ, բարձրաստիճան պաշտոնյաներ, միջազգային կազմակերպությունների եւ դիվանագիտական ներկայացուցիչներ, հայտնի քաղաքական, զինվորական գործիչներ ու ՀՀ նախագահության թեկնածուներ, լրագրողներ: Տարեդարձի առթիվ խոսք ասաց ԼՂՀ Ազգային ժողովի նախագահ Արթուր Թովմասյանը՝ ընդգծելով. «Արցախի անկախությունը ծնվել է բերվել ազգային-ազատագրական պայքարի գնով, այդ պատճառով էլ մեզ համար սրբազան են եւ անձեռնմխելի նրա նահատակները: Համոզված եմ, որ դուք համամիտ եք ինձ հետ, որ ԼՂՀ-ն դե ֆակտո գոյություն ունի: Արդեն հինգ տարի է, մենք ինքնուրույն ենք լուծում մեր տնտեսական, քաղաքական, սոցիալական հարցերը: Ունենք նախագահ, Ազգային ժողով, կառավարություն, դրոշ, զինանշան, օրհներգ, մի խոսքով՝ նորմալ, իրավական, ժողովրդավարական պետության բոլոր ատրիբուտները: Հանրապետությունում ստեղծվել է Սահմանադրական հանձնաժողով, որը կզբաղվի Սահմանադրության շինարարությամբ: Այդ նպատակով կուսումնասիրենք զարգացած պետությունների սահմանադրությունները, Հայաստանի Սահմանադրությունը, կհամապատասխանեցնենք Արցախի առանձնահատկություններին եւ մոտ ապագայում կընդունենք Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետության առաջին սահմանադրությունը: Աշնանը ԼՂՀ-ում սպասվում են նախագահական ընտրություններ: Ազգային ժողովի օգոստոսի 29-ի արտահերթ նիստը նախագահական ընտրությունների օր նշանակեց նոյեմբերի 24-ը: Թեկնածուների առաջադրումը կսկսվի հոկտեմբերի 10-ին: Այսուհետ կավարտվի պետական շինարարությունը Արցախում»:

Գյուղական դպրոց. Ուսուցի՞չ, թե հողագործ

Սկսվեց նոր ուսումնական տարին: Հազարավոր երեխաներ առաջին անգամ ոտք կդնեն իրենց համար դեռ հեքիաթային ու խորհրդավոր մի աշխարհ թվացող կրթական այդ օջախները: Եթե ինչպիսի՞ն է իրական պատկերը մայրաքաղաքի դպրոցներում, հանրությանը քիչ թե շատ հայտնի է: Իսկ ինչպիսի՞ն է իրավիճակը հեռավոր սահմանամերձ գյուղերի կրթօջախներում նոր ուսումնական տարվա նախաշեմին, օրինակ, Տավուշի մարզի Մովսես գյուղի միջնակարգ դպրոցում:

Պատկերը, մեղմ ասած, հեռու է մխիթարական լինելուց: Ինչպես տեղեկացրեց դպրոցի տնօրեն Ժ. Անդրեասյանը, նոր ուսումնական տարում նախատեսված է 20 դասարան՝ 425 աշակերտով: Աշակերտների թիվը, 1973 թ-ի հետ համեմատած կրճատվել է գրեթե 600-ով, սակայն անցյալ տարվա համեմատ ավելացել 30-ով: Բայց դպրոցում ուսումնառության որակի բարձրացում, ցավոք, չի նկատվում: Որ դպրոցը տարիներ առաջ հսկայական դեր էր կատարում յուրաքանչյուր անհատի կյանքում, անկախ նրա սովորելու ունակության աստիճանից, անժխտելի է: Բայց այսօ՞ր... Այսօր դպրոցը չի կատարում գաղափարատեր առողջ, գիտելիքների հարուստ պաշարով մեծ կյանք մտնելու պատրաստ սերունդ կրթելու իր առաքելությունը: Խոսքը վերաբերում է մեծ մասամբ գյուղական դպրոցներին եւ վերը նշված դպրոցին մասնավորապես: Փաստորեն, բացի նրանցից, որ այստեղ աշխատող 34 ուսուցիչներից 11-ը ոչ մասնագետներ են (մասնագետներ, բնականաբար չկան, իսկ անգլերեն եւ ռազմագիտություն առարկաներն ընդհանրապես չեն ուսուցանում) եւ նույնիսկ ցանկության դեպքում ի վիճակի չեն գիտելիքների անհրաժեշտ պաշարի մատուցումն ապահովել, գյուղի ուսուցչի համար իր հիմնական մասնագիտությունը երկրորդ պլան է մղվել (բացառություններ կան, բայց դրանք այնքան չնչին են ընդհանուր բոլոր ֆոնի վրա, որ պատկերը էապես փոխել չեն կարող): Հապա ինչպե՞ս պիտի լիներ, երբ սահմանային չնչին աշխատավարձ (դպրոցում առավելագույն աշխատավարձը 7000 դրամ է), ուսուցիչը ստիպված է իր համագյուղացիներին հավասար հող մշակել եւ անասուն պահել՝ ընտանիքը կերակրելու եւ մի կերպ գոյությունը պահպանելու համար: Ուսուցիչը դիլետանտ է հողագործության մեջ եւ նա օրեցօր դիլետանտ է դառնում մասնագիտության մեջ: Ճիշտ է ասված, թե ամեն մի ուսուցիչ իր ողջ կյանքի ընթացքում աշակերտ է մնում (համենայնդեպս՝ պետք է մնա): Բայց երբ ուսուցիչը ժամանակ ու հնարավորություն չունի անընդհատ սովորելու ու կատարելագործվելու, ինչպե՞ս պիտի սերունդ կրթի: «Երբ ուսուցիչը արտը չինձի, բերքը չհավաքի, ինչպե՞ս ապրի...», հարցնում է դպրոցի տնօրենը: Ուսուցչի դասերից բացակայելը հաց հանապազօրյան ձեռք բերելու նպատակով դառնում է սովորություն եւ դպրոցում լիովին սկսում է գործել «մի կերպ յոլա տանելու» սկզբունքը: Եվ այս ամենի հետեւանքն այսօր արդեն իսկ ակնհայտ է: Փաստորեն գյուղում ապրող երեխան հնարավորությունների առումով մի քանի աստիճանով ցածր է կանգնած քաղաքացի իր հասակակցից, նրան գրեթե անմատչելի է բուհ ընդունվելու, ննուրյունները բավարար համենելու, որ մնաց՝ բուհում սովորելու հեռանկարը (անցյալ տարի դպրոցից ոչ ոք չի ընդունվել բուհ, այս տարի դիմել է ընդամենը 2 շրջանավարտ... Մինչդեռ, ինչպես նշում է տնօրենը, 70-ական թվականներին մեկ տարվա ընթացքում դպրոցի շրջանավարտներից միայն 17-ը ընդունվել են ժողինստիտուտ...): Արդյունքում՝ շատ ու շատ մեր օրերի նեանոներ, որոնք, հնարավոր է, ունակություններով ոչնչով չեն զիջում քաղաքացի (կամ քիչ թե շատ հնարավորություն ունեցող, իրենց հասակակիցներին, բայց այդպես էլ չեն ունենա իրենց երազանքները իրականացնելու հնարավորություն, եւ երբ նրանք կամ իրենց ծնողները հնարավորության բացակայության կամ հայրենասիրության ու այլ պատճառներով չեն մեկնի Հայաստանից, ապա նրանք անխուսափելիորեն կհամալրեն «գործ» խաղի շարքերը: Եվ այս պայմաններում, երբ հեռավոր գյուղերում գործ է մարդկանց կենսամակարդակը, կսրուկ վարքնթաց ապրելու վտանգի տակ է նրանց ընդհանուր մակարդակը (երբ արդեն չի ապրել), որը վերականգնելու համար պետք կլինեն արդեն ոչ թե տարիներ, այլ տասնամյակներ:

Իհարկե, գյուղի միջնակարգ դպրոցն ունի շուտափույթ լուծման կարոտ նաեւ այլ խնդիրներ: Օրինակ այն, որ սարսափելի ուշացումով են հասնում կամ էլ առհասարակ չեն հասնում նոր ուսումնական ձեռնարկները, դասագրքերը, ծրագրերը: Կամ էլ այն, որ դպրոցի շենքը գտնվում է կիսավթարային վիճակում՝ երկրաշարժի հետեւանքով, ինչպես նաեւ տասը տարուց ավելի վերանորոգման չենթարկվելու պատճառով, իսկ լուսանոն ու հեռախոսը անջատված են, քանի որ ժողկրթբաժինը չի մուծել դրանց վարձը: Բայց հիմնական խնդիրը մնում է այն, որ ուսուցիչը կորցնում է իր դեմքը, փորձելով համատեղել երկու իրար հետ կապ չունեցող գործ: Վաղ թե ուշ նա կկանգնի ընտրություն կատարելու հրամայականի առաջ: Եվ այդ դեպքում ընտրությունը հազիվ թե լինի դպրոցի եւ աշակերտի օգտին, քանի դեռ դպրոցը մատնված է կատարյալ անտերության, քանի դեռ թիկունքին չի զգում պետության շունչը, քանի դեռ պետությունը միջոցներ չունի կամ չի գտնում լուծելու դպրոցի խնդիրները:

ԱՐՄԻՆԵ ԱՆՏՈՆՅԱՆ,
ԵՊՀ ժուռնալիստիկայի բաժնի ուսանողուհի

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Վ. Օսկանյան. «Չեչենական տարբերակը կարող է իդեալական նախադեպ լինել Ղարաբաղի համար»

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Ըստ առկա տեղեկատվության, Հայաստանում նախագահական ընտրությունների ավարտից հետո անմիջապես ակտիվանալու են միջազգային հանրության փորձերը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության լուծումների որոնման ուղղությամբ: Այդ է վկայում նաեւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այն հայտարարությունը, որ առաջիկա մեկ-երկու տարում հարկ է լինելու արագորեն որեւէ, թեկուզ հանգրվանային, լուծում տալ խնդրին: Այս առթիվ «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայությանը տված հարցազրույցում ՀՀ փոխարտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը նույն պատասխանել է հենց այն հարցին, թե որքանով է հրատապ լինելու նորընտիր նախագահի համար այդ ուղղությամբ քայլերի ձեռնարկումը:

-Ես արդեն ասել եմ, որ իմ կարծիքով հաջորդ մեկ կամ երկու տարին հարցի բանակցային կարգավորման ժամկետն է: Երբ, իհարկե, այդ ժամանակահատվածում մենք չկարողանանք կարգավորում գտնել, նշանակում է, որ մենք արդեն բաց ենք տալիս, որ առավելությունն անցնի Ադրբեջանի կողմը: Որովհետեւ, իհարկե, նրանց տնտեսական եւ ռազմական պոտենցիալներն ավելի են եւ որքան երկարաձգվի այս խնդիրը, հարցին ադրբեջանական կողմից ռազմական լուծում տալու հնարավորությունները մեծանում են: Այնպես որ, երբ նշված ժամկետում հարցին լուծում չտրվի, պետք է մտածենք արդեն այնպիսի քայլեր նախաձեռնելու մասին, որ կարողանանք կանխել ապագայում Ադրբեջանի նման ծրագրերը:

Ինչ մնում է Լիսաբոնում կայանալիք ԵԱՀԿ գագաթաժողովի օրակարգում Ղարաբաղի հարցին տրվելիք հնարավոր ձեւակերպմանը, ապա ըստ պրն Օսկանյանի «Դժվար է խոսել ձեւակերպման մասին, բայց շատ հստակ է, որ միջնորդները պնդում են, որ այս հանդիպման ժամանակ ընդունվելիք փաստաթուղթը նախորդներից տարբեր լինի, բովանդակության առումով: Այսինքն դա չպետք է լինի ընդհանուր կարգավորման խոսքերի ոճով, այլ ավելի կոնկրետ դառնալով հիմքը հաջորդ տարվա բանակցությունների համար: Չգիտեմ դա կստացվի, թե ոչ, բայց որ նման նպատակ ունեն միջնորդները եւ, առհասարակ, ԵԱՀԿ անդամ երկրները, դա արդեն մեզ ակնհայտ դարձել է»:

Չնայած բազմիցս նշվել է, թե Ղարաբաղի հիմնահարցը նման չէ առկա որեւէ այլ հակամարտության, այդուհանդերձ Չեչնիայի հարցի կարգավորման Լեբեդ-Մասխադով ծրագիրը, թվում է, որ կարող է որոշակիորեն նախադեպի դեր ստանձնել նաեւ այս հարցում: Վարդան Օսկանյանը դա չի բացառում. «Քաղաքականությունն այնպիսի բան է, որ շատ է հենվում նախադեպերի վրա: Ես, ճիշտն ասած, Չեչնիայում ստորագրված պայմանագրի մանրամասները չգիտեմ, բայց այն, ինչ կարողացել եմ ճանաչել, որ հինգ տարով դադար պետք է առնեն եւ հետո հանրաքվե անցկացնեն Չեչնիայում՝ որոշելու նրա կարգավիճակը, կարծում եմ, որ կարող է լինել Ղարաբաղի համար իդեալական տարբերակ: Այսինքն, որ մենք ստորագրենք այսօր Մեծ քաղաքական պայմանագիրը, ամրագրենք զինադադարը, անշրջելի պահենք խաղաղ գործընթացը եւ հաջորդ հինգ տարիների ընթացքում հարկավոր պահին անցկացնենք հանրաքվե, եւ թող Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդը որոշի, թե ինչպիսի կարգավիճակ է ուզում»:

Ինչ մնում է այն հանգամանքին, որ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդն արդեն իսկ միջազգային նորմերին համապատասխանող նման մի հանրաքվե անցկացրել է, ապա «Ղարաբաղում անցկացված հանրաքվեն, իհարկե, համապատասխանել է միջազգային նորմերին, բայց երբ հարցի խաղաղ կարգավորման գինը դա է լինելու, թող լինի: Կարելի է հինգ տարի հետո նորից հանրաքվե անցկացնել: Եւ երբ Ադրբեջանը գտնում է, որ ինքը կարող է տնտեսական առումով Ղարաբաղի ժողովրդին շահագրգռել, որպեսզի նրանք մնան Ադրբեջանի կազմում, ապա հնարավորություն է տրվում այդ հինգ տարվա ընթացքում Ադրբեջանին դա անել եւ համոզել ժողովրդին, որ նրանք տնտեսական ավելի մեծ դիվիդենտներ կարող են ունենալ Ադրբեջանի կազմում մնալով»:

ԳՈՇԱՎԱՆՔ

Եկեղեցու մուտքը՝ տոմսով

Այս երեւույթին ականատես եղա Գոշավանքում: Եկեղեցու շքամուտքին հսկիչն զգուշացրեց, որ տոմսով առաջանանք: Արժեքը մեծ չէր՝ 30 դրամ, սակայն այցելուներին անակնկալի բերողը երեւույթն էր՝ մոմ վառելու, աղոթելու համար տոմս պետք է ունենալ: Հանրակացարան չէ, թատրոն չէ, թանգարան չէ... «Եկեղեցու ծախսերը հոգալու նպատակով է արված», դեմքերիս նշմարելի հարցականն ընկալելով բացատրում է հսկիչը:

«Ընդհանրապես դեմ եմ, բայց դե այդպես է սահմանվել, անսովոր ոչինչ չկա, մյուս հանրապետություններում էլ է ընդունված», անվրդով պատասխանում է ՀՀ պատմության եւ մշակույթի հուշարձանների պահպանման եւ օգտագործման վարչության հուշարձանների վերականգնման վարչության պետ Սուրեն Սաղումյանը: Հիշյալ վարչությունից բացատրություն լսելու մեզ հուշեց տոմսի վրա նշված հապավումը՝ ՀՍՍՀ պատմության եւ մշակույթի հուշարձանների պահպանման վարչություն: Շարունակելով տոմսի վաճառքի մասին իր ասելիքը՝ պրն Սաղումյանը հայտնեց, որ Գոշավանքը Երեւանի թանգարանի մասնաճյուղն է: Եկեղեցի է, բայց ոչ գործող, այդ պատճառով էլ տոմսի վաճառքը նույնիսկ ընդունելի է, ինչպես Գառնիում եւ Զվարթնոցում: Այսինքն, այն առաջին հերթին պատմական հուշարձան է, որից հետո միայն՝ եկեղեցի:

Գոշավանքը ներկայումս դժվար թե այնքան այցելուներ ունենա, որ տոմսի վաճառքը էական բարելավում մտցնի եկեղեցու ֆինանսական դրության մեջ: Սակայն դրա բարոյական վնասը շատ ավելին կլինի: Տարբեր աղանդների գոյությունը եւ մարդկանց վրա նրանց թողած վնասակար ազդեցության հետեւանքները, երբ հավատացյալ լինենք պարբերաբար մամուլում երեւացող հրապարակումներին, անհանգստացնում է Աստծո սպասավորներին, ինչպես նաեւ... Հայտնի են նաեւ մարդորսի նրանց միջոցները՝ հումանիտար օգնություն, դրամական նվիրատվություն եւ այլն: Եթե Հայ առաքելական եկեղեցին իրոք մտահոգված է իր «մոլորյալ զավակների» ճակատագրով եւ դեռ նրա չմոլորվածներին Հայ առաքելական եկեղեցում հավատքին ավելի ամուր կապելու ցանկություն ունի՝ նախեւառաջ պետք է հրաժարվի նման առեւտրական մեթոդներից: Տոմսային երեւույթը «վկայ» դեպքում միայն վանող ազդեցություն կարող է ունենալ: Կարծում եմ, գումարի չափը չէ անհանգստացնողը, այլ երեւույթը իր թողած բացասական հետեւանքներով:

Ա. Գ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ամռան ընթացքում խեղդվել է 18 մարդ

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Լողալու սիրահարները երբեմն չեն մտածում վտանգի մասին եւ, ցավոք, կարող են խեղդվել անգամ նույնիսկ ծանծաղուտում: Հայաստանի ջրային տարածքներում խեղդվողների փրկարարների ընկերության փոխտնօրեն Ռոբերտ Մանուկյանն Արմենպրեսի թղթակցին ասաց, որ դժբախտ պատահարներ գրանցվում են ամենուրեք: Սակայն ամենից շատ, իհարկե, խեղդվում են Սեւանում: Այս ամռանը Հայաստանի ջրերում խեղդվել է 18 մարդ, որոնցից 11-ը՝ փրկարարների կողմից չվերահսկվող Սեւանա լճի տարածքում: Փրկարարները 13 խեղդվողների ջրից հանել են պարեկության ենթակա վայրերում: Պարոն Մանուկյանի ասելով, փրկարարները հաճախ չեն կարողանում օգնություն ցուցաբերել խեղդվողներին, քանի որ արդեն հինգ տարի է նրանց վառելանյութ չի հատկացվում շարժիչավոր նավակների համար: Ջրասուզակների հագուստներն ու փրկարար հանդերձանքը նույնպես շարքից դուրս են եկել: Փրկարարների աշխատավարձը նույնպես շատ ցածր է՝ 3000 դրամով, հավանաբար, դժվար է վերականգնել մեկ անգամ սուզվելու ժամանակ կորցրած 4000 կալորիան:

ՀՀ քաղաքացուն առեւանգած անձը ձերբակալվեց

ԹԲԻԼԻՍԻ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Վրաստանի ՆԳՆ քրեական ոստիկանության դեպարտամենտի հետախուզական վարչության եւ Կվեմո Քարթլիի մարզային ոստիկանության աշխատակիցները ձերբակալել են Մառնեուլի շրջանի Օրջոնիկիձե գյուղի բնակիչ, 1965 թվին ծնված Խոլոսո Գուլիաշվիլուն: Վերջինս օգոստոսի 23-30-ը իր տան առանձին կալանքի տակ է պահել ՀՀ քաղաքացի 1959 թվին ծնված Սարգիս Թորոսյանին՝ փորձելով 10 000 ամերիկյան դոլարի փրկագին ստանալ:

Դիտակետ

Միջազգային հարաբերությունների եվրոպականացման chess-chess կապակցված սա ոլորտից փոխվում է, ու ձևավորվում է առաջիկա Ղարաբաղի հարցով «փոխզիջային բանալու» բանակցություններում: Տագնապ է հարուցում այն, որ այժմ էլ հարցի խաղաղ լուծման դեմ ստանձնել են Գերմանիան և ԱՄՆ-ը:

Գերմանիան Թուրքիայի ավանդական դաշնակիցն է և Ադրբեջանի նոր բարեկամը, որի աջակցությամբ 1915-20 թթ. Թուրքիան «հաջողեց» գործել հայկական ցեղասպանության իրականացման գործում, այժմ էլ իր ծառայությունն է առաջարկում նույն ձևով լուծելու ղարաբաղյան հակամարտությունը: Իսկ Ամերիկան, որը Հարավսլավիայում «խաղաղարարի» հաստատեց մահմեդականների ցանկացած տարբերակով, այժմ էլ ձեռնամուխ է եղել Ղարաբաղին:

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում Գերմանիայի ներկայացուցիչ Ֆրանկ Լամբախը Հեյդար Ալիևի հետ ունեցած զրույցում պարզորոշ արտահայտեց իր երկրի դիրքորոշումը. «Բոլորը պետք է վաղ կողմին աջակցում է, տարածքները վերադարձնում են, միայն թող չլինի, որ խաղաղությունը չլինի:

Ես դիվանագետներս երկար տարիներ հակառակորդների հետ այնքան են նստել բանակցությունների սեղանի շուրջ, այնքան են խոր ձևով ընդունել ու ժպտացել իրար աչքերի մեջ, որ մի՞թե այդ ամենը «բարեկամացել» են (չեմ հանդիպում Թուրքիայում և այլն): Նրանք հաճախ էլ գնահատում են դիվանագիտական էլիտային և բարբարոսության փառքին հակադրել համաձայնը կեցվածքը: Մինչդեռ դատական արդյունավետությունը պետք է հաղորդել «դիվանագիտական արդյունավետությանը» և «զգվոցող-բանակցությունները» (որոնց սովոր են մեր հարևանները «զգվոցներ մեջլիսում»): Համահայկական կոնգրեսը, որը կմիավորի Հայաստանի, Արցախի և սփյուռքի հայրենասեր մտավորականությանը, իսկ նրա անհնազանդ ուժերից կձևավորի ռեալական գործող դեմ կարող է, պետք է բերում կանգնի մեր դիվանագետներին, մարտական ուժ հաղորդի նրանց «խաղախաղ» Ադրբեջանին: Հայերը համար են, օտարերկրյա դիվանագետներ անտեղյակ, որոնք կարծում են խաղալ: Հավանաբար այս մտայնությամբ է դեկավարվում Ադրբեջանը, շարունակ փայփայելով «գրավյալ տարածքների» և ադրբեջանցի փախստականների վերադարձը: Իսկ Սումգայիթից սկսած բարբարոսությունների ու բանդիտիզմի համար հարցը հարուցվել դեռևս խորհրդային դատարանին, դա արդեն համարում են դատմության գիրկն անցած: Ո՞վ պետք է արխիվներից փոշին մաքրի և այդ գործերը ներկայացնի «վերջին դատաստանին» կամ «Նյուրնբերգին», երբ ոչ հայ դիվանագետները: Դա ե՞րբ կլինի, մի՞թե ժամանակը չէ: Ո՞վ պետք է միջազգային ատյաններին հիշեցնի, որ Բաքվից դուրս են շպրտել 217 հազար հայ, Կիրովաբադից 40 հազար, զրկվել նրանց բնակարաններից ու գույքից, որը նման ծավալներով ու բարբարոսություններով իր հանրակեցում չունի Եվրոպայում և Հայաստանի շրջաններում: Բայց ինչի որ հարցը հիմա հանգեցնում են տարածքներին, այդ մասին էլ խոսենք: Շահումյանի, Գետ-

Ղարաբաղյան հարցին՝ համազգային ուշադրություն

հասկանալու, որ ոչ մի չի ճանաչում Լեռնային Ղարաբաղի անկախությունը»: Ռուսաստան ասում: Նրա խոսքերով, ներկայումս հայերը (Շուշիում) ապրում է, և նրա ծայրամասերում միայն բնակվում են հայ փախստականների մի հանի ընտանիքներ... Դա վկայում է, որ Ղարաբաղի հայերը գիտակցում են «վաղ թե ուշ» ադրբեջանական գրավյալ հողերը ազատելու անհրաժեշտությունը: Ինչպես տեսնում ենք, Շուշին ներկայումս 4-5 հազար հայ բնակչությունը զերծանելու բարդանալով ասացվում է «մի հանի ընտանիք»: Եվ սույն այդ երկվանի՞ց են Ղարաբաղի հայերը հանդուրժել, որ նրանց «գրավված» զերծանացվում է արտահայտում:

Այժմ ծանոթանանք ԱՄՆ-ի դիրքորոշմանը, որից մի դասական օրինակ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցով այդ երկրի հատուկ բանագնաց Ջոզեֆ Փրեսելի վերջերս արած հայտարարության մեջ, այն է՝ մարդու դաշտից ազատել գրավյալ տարածքներից և փախստականների վերադարձը: Ադրբեջանի Լաչինի շրջանի հարցի լուծումը, ինչպես նաև Շուշին և Լեռնային Ղարաբաղի այն մյուս բնակավայրերի ճակատագիրը, որ «դասական տարբերակն ադրբեջանցիներն են սպրել» (Փրես): Երկխոսում է Ադրբեջանի և Թուրքիայի մեջ ընդհանուր տարբերակը, այս անգամ արդեն ամերիկյան ծածկադպրոցով, իսկ Ամերիկան չի սիրում կասակել, առաջացնել Հարավսլավիան:

Ահա թե ինչու հասել է ժամանակը, որ Ղարաբաղի հարցը 1988-ի ոգով ու մակարդակով ամբողջ հայությունը նորից վերցնի իր ձեռքը, որի դրսևորումներից մեկը Համահայկական կոնգրեսի հրավիրումն է: Այդ կոնգրեսին հակառակորդները վկայակոչում են այն, որ Հայաստանն ունի արտգործնախարարություն, դիվանագիտություն, նախագահի խորհրդականներ, որոնք էլ պետք է զբաղվեն այդ ամենով, ինչու չէ, նաև փաստում եմ: Բայց բանակցությունների ներկայիս ընթացքը տագնապ է առաջացնում: Հիշում եմ մեր բարձր դպրոցներից մեկի ծանոթ «ազգային» պատգամի ասույթը. «Տարածքներ խաղաղության դիմաց»: Այսպիսի հարցադրումները փոխանակել առաջարկելու իր դրույթները ու նաև դասակարգեր ժամանակաշրջանի դիվանագիտությունը, դպրոց կոչերը» կնքվածքին, զարդանախշեր և նմանապես այդ բանակցությունները ՄԱԿ-ի, ԵԱՀԿ-ի դիվանագետների, այդ հարցով ներգրավված պետությունների ղեկավարների և միջազգային հանրության գիտակցությանը:

Պետք է «լռեցնել» և Թուրքիային, և Ադրբեջանին, ու նաև դատական փաստերով «լուսավորել» Գերմանիայի, Ամերիկայի և մյուս պետությունների հիշողությունը:

Թուրքիային. Փոխանակ ճանաչելու ցեղասպանությունը, փոխանակ գոնե լռելու, նա թե իր ելույթներում ու հարցազրույցներում ինչպիսի դատանքներ է ներկայացնում նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը. «Պետք է պահպանել Ադրբեջանի հողային ամբողջականությունը... Հայկական զորքերը պետք է հեռանան գրաված շրջաններից, ադրբեջանցի աքսորյալ հազարավոր մարդիկ վերադառնան... Իրենց հայրենական տունը պետք է տրվի վերադարձնելու իրենց նախկին բնակավայրերը»: Իսկ Արևմտյան Հայաստանի նախկին տերերի արտաքսման ու կոտորածի՞ց, նրանց հողե՞րը... Այսօրվա դրությամբ հակառակ կողմից ռեալական դաշտից ժամանակ գալով չտալը Դեմիրելի ամենեն առաջ արած այդ առաջարկին, որի համար էլ այդ մինչեւ այժմ նույնիսկ կրկնում են Գերմանիան և Ամերիկան: Հայ դատը, դատական շարունակությունը առաջ հայ դատաստանները ու նախարարները հանդուրժում են «ֆրանսիականին»: Թող այդպես լինի: Բայց գոնե այդ մասին պետք է խոսվի այն չափով և այն ծավալով, որ թալ պահանջը ադրբեջանցի ակունքը, և Թուրքիան անհաջ առնե անգամ «տարածքներ» բառը արտահայտելիս: Թուրքիային պետք է հակադրել իր իսկ գործելակերպը: «Գրավյալ տարածքների» հարցը թող լուծի Արևմտյան Հայաստանի տարածքով լինելով՝ դրանց նախկինում եղած բանակցությունները, միջազգային կոնգրեսներ, կոնֆերանսներ, ազգերի ճանաչման-չճանաչման, և այլայլս ձգձգի արդեն տասն տարի, մինչև «գրավյալ տարածքները» Արևմտյան Հայաստանի նման դառնան «ֆրանսիականին»:

Նաև Մաշաղի, Խոջալուի, Կարմիր Խնձորի, Շահումյանի և Ադրբեջանի այլ շրջանների մի հանի հազար գյուղեր, որոնց տարածքները դասական առումով հայկական են, որ դարեր շարունակ անընդհատ հայերն են ապրել, դատարկվել են հայերից: Այս բոլոր հողերը գնահատվում են «գրավյալ տարածքներին»: Պատմական Սյունյան Դաշտերը, Հյուսիսային Արցախը և վերջերս նրանց միացած զերծանացի Յարանց Լամբախյան ու աներկայացի Ջոզեֆ Փրեսելի բոլ մասերն, իսկ ո՞ւր գնան վտանգված շրջաններից բռնագաղթված հայերը, որտեղ նույնպես «դասական առումով» խառնված են ապրել: Գոնե կասարի՞ հայկական այդ հայրենակից գյուղերի ու «գրավյալ տարածքների» փոխանակման կամ փախստականների փոխանակման այդ տարածքներում:

Կարծեմ ավելորդ է, որ բանակցություններում մեր դատական պատասխանները հանդես գալիս հենց այսօրվա հարցադրումներով ու նաև լսել ոսոր դիվանագետների կարծիքները, դիվանագետներ, որոնց արդեն բերված են մամլումս հաշվով, և ազգերի ինքնորոշման իրավունքն ու նոր ցեղասպանության վտանգը բացած մի կողմ, գերակասելի են դարձել Կառավարման ծանր բովանդակ, ազդեցության օդում փոփոխության խորքն միայն ֆիզիկական կանխումը:

Այժմ երկխոսության մեջ է դրված այսօրվա կարծիքը. «Լեռնային Ղարաբաղին պետք է տրվի բարձր լայն ինքնավարություն», միայն թե Ադրբեջանի կազմում: Նույնիսկ սեփական բանակ ունենալու իրավունքով Սակայն Լաչինով թողնել միայն առաջ կկոմնատանոց միջանցք մի ցանցային ուժերի հսկողության տակ, որոնցով բոլ կենդ Հայաստանից անցկացնել միայն զինվորական դիտորդներ և համաձայնություն ձեռ ու իրենց: Իսկ որտեղի՞ց պետք է Ղարաբաղի բայցարված բանակը զենք ու զինամթերք ստանա: Իսկ այդ միջանցքի երկու կողմերին, ինչպես նաև ամբողջ Ղարաբաղի շուրջը կտեղակայվեն ադրբեջանական բանակային, որոնց համար ամբողջ Ղարաբաղի շրջափակումը կարող է լինել մեկ գիշերվա գործ:

Նման «կողմեր» հարցեր բանակցություններում չեն բարձրացվի, որովհետև մեր դատական պաշտոնյաները «խաղաղասեր» են և առաջնորդվում են «դիվանագիտական էլիտայով»:

ՄԵԼԱՐ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Մեր անմոռաց դասախոսը

Երևանի պետական համալսարանի դասախոս պրոֆեսոր Եվգենյա (Ժենյա) Միրզախանյանի հիշատակին

Անցյալ տարիի հետ քանդվելության օրերը գնալով ավելի ու ավելի խոր ու դասընթացով են խմաստավորվում ուսանողների հիշողության մեջ: Հավերժության գիրկն անցած բարի խորհրդատուները հեռու-հեռավորության խորքից լուսավորում են ներկայիս բարդ ու խրթին մեր ճանապարհը, վերստին բորբոքում են հայրենիքի սերը կրակը, ուսանողների միտքն ու սերտը տոգորելով աշխարհի և արարման եռանդով, մանավանդ վերածնուցի այս օրերին:

Հիսուներկու տարի առաջ էր. Երևանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետի առաջին կուրսի ուսանողներս սովորականում պատերազմի դժվար տարիներում տառապում էինք կլառաջանալու հաղթահարել ուսման դժվարությունները: Այնուամենայնիվ, նորաբակ կարիք տեսնող չէր, որ դասախոսություններից բացակայեին, և Սարի անվան լայնածավալ, թեև չտեսանել, ընթերցասրահում չնայելով հաճախորդ մեզ բնորոշ ութերորդը, որ համալսարանի ընթերցական ջերմ մթնոլորտում յուրահատուկ գրականություն մատուցող հարցերի շարքը և հրաժարվել ուսանողական գիտական խմբակների պարապմունքներին մասնակցելուց:

Բայց և այնպես հեշտ չէր: Մեր դասընկերներից մեկը, հիշում եմ, անորոշ ու ինքնամփոփ Արմենը, ուզում էր թողնել համալսարանը, վերադառնալ գյուղ:

– Ինչո՞ւ չես ուզում սովորել, – հարցնում էինք նրան:

– Ուզում եմ,– ասում էր նա,– բայց գրքերն են ինձ համար դժվար, բոլորը չեմ հասցնում...

Գրքերը, համեմատված գրականությունը նա էլ պետք է ունենար, ինչպես մյուսները, իր բաժերով գրեր ու դեռ ուսանողական գիտական խմբակներից մեկում էլ հանդես գար զեկուցմամբ: Իսկ գրերում շատ էին օտարալեզու բառերը, դասախոսություններն էլ չէր հասցնում գրի առնել:

Եվ մի օր էլ լսարան մտավ Հին Արևելքի պատմության դասախոս, եռանդուն և կենսունակ Եվգենյա Միրզախանյանը: Նրա այնպես պարզ ու հասկանալի շարադրեց, բառերն այնպես դյուրին ու հանգիստ, որ յուրաքանչյուրիս թվաց, թե ամեն ինչ վաղուց գիտեինք: Սկսեցինք գրի առնել նրա ամեն մի բառը: Մեզ հետ էր Արմենը: Դասախոսը ամեն մի արդյունքը բառի հետ հայերենն էր ասում, տերմիններն ու գիտական ձևակերպումները պարզեցնում էր, մինչև զգար, որ հասկանալի է բոլորիս:

Եվգենյա Միրզախանյանի դասախոսությունը գիտական, հոգեբանական, մանկավարժական աշխատանքի միաձույլ ամբողջություն էր, որը մատուցվում էր մեզ խոսքարվեստի ուժով: Ձանձրույթ հոգնելուց հետո նա աշխույժ եռանդով ծնվում էր լսարան և հանդիպի հայացքով բոլորիս գործի էր հրավիրում: Այդ պահին մեր տետրերը բաց էին, ձեռքներիս՝ գրիչը, հայացքներս՝ դեպի դասախոսը: Իսկ նա, մեր դասախոսը, կանգնած մոտենալով ամբիոնին, արտասանում էր առաջին բառը: Բառն այդ մերը խաղաղ էր ու սահուն, մերը ընտելված և ուշադրություն հրավիրող:

Դա ինքնանպատակ, ցուցադրական տրված մի բան չէր, այլ դասախոսության բարեխղճի պահանջներից մեկը, որից կախված, ես հաստիկ-հաստիկ պետք է մեզ համար անհայտության ծովից դուրս հանեք դասախոսության անխոնջ շղթան...

Դասամիջոցներին Ե. Միրզախանյանը զրուցում էր մեզ հետ: Զրույցի նյութը մեր համալսարանական կյանքն էր, արդուսի միջոցները, հայրենական օրախնդիրը... Բնականաբար զուգորդվում ծագում էին ուսման հարցերը:

Երեկոները Ե. Միրզախանյանը երբեմն այցելում էր մեր համալսարանի սենյակները, որոնցից մեկում էլ ինքն էր ապրում, իր միակ որդու հետ: Հարցուփորձ էր անում, խրախուսում էր, նայում մեր ուսանողների տետրերը և խորհուրդներ տալիս:

Ինչպես բնորոշ էր ամեն մի աշխատասերի, գիտակ և հմուտ դասախոսի, Եվգենյա Միրզախանյանը ևս լծվեց բանավոր խոսքի ոլորտներում: Նա 1967 թվականին հրատարակել հանձնեց «Հունական պատմագրության ուղեցույցը» աշխատությունը, իսկ հետագայում որպես նյութի շարունակություն և լրացումներ, 1971 թվականին լույս ընծայեց իր նոր հետազոտությունը «Ուղեցույց հռոմեական պատմագրության» խորագրով: Թե մեկը, թե մյուսը իմաստալից նվեր էին թե ուսանողությանը, թե հայ մասնագիտական լայն խավերին: Նրանցում առկա են հեղինակի և՛ որպես հետազոտողի կատարյալ քանակյությունն ու բեղունի մտքեր, և ինչպես նկատվել է ժամանակի մամուլի էջերում «Գեղեցիկ, մաքուր հայերենն ու հյութեղ լեզուն»:

Շատերն են բարձր գնահատանքի խոսքեր ասել Ե. Միրզախանյանի գրական ստեղծագործության մասին: Բազմագիտակ ակադեմիկոս Սուրեն Երեմյանը, որը նույն տարիներին Ե. Միրզախանյանի հետ դասավանդում էր համալսարանում, գրել է. «Բեղուն է եղել Ե. Միրզախանյանի գրիչը: Նրա մի շարք աշխատություններ լույս են տեսել առանձին հրատարակություններով կամ տարբեր պարբերականներում և նվիրված են հին աշխարհի պատմության կարևոր դրվագներին»: Հատկապես մասնանշելով վերը վկայակոչված երկու մենագրությունները, ակադեմիկոսը գրում է. «Թե մեկում, թե մյուսում հեղինակը աշխատել է հարցերը քննել պատմական լայն հենքի վրա, լուսաբանելով միաժամանակ հայ ժողովրդի պատմության հետ առնչվող այս կամ այն դրվագները»:

Տարիներ են անցել: Սպառնում է Ե. Միրզախանյանի ծննդյան 95 տարին: Նրա սաներից շատերը, իրենց ուսուցչի օրինակով դարձել են մանկավարժներ, գիտական աշխատողներ... Բնության կարգով հեռացած լինելով կյանքից, նա այսօր էլ մեզ հետ է, որպես կյանքի աշխատանքի ուսուցիչ և խորհրդատու: Որովհետև տառապանքով ու տենչանքով զգացված ու ապրված նրա խոսքերը չեն մոռացվել և մեր ականջին հնչում են որպես ուսման, ճշմարտության և բարոյականության խորհուրդներ...

Վերհիշենք ժամանակին, տարբեր առիթներով սիրելի գործընկերոջն ու ուսուցչին հասցեագրված խոսքերից մի քանիսը:

«Մեծարգո Եվգենյա Արիստակեսովնա, Դուք եղել եք թե ուսանողների, թե Ձեր ընկերների սիրելին ու հպարտությունը»: Միքայել Սագոյանյան:

«Հպարտ եմ, որ առաջին ծննդությունը համալսարանում հանձնել եմ Ձեզ, հրաշալի և գիտուն դասախոսին, ազնիվ և բարեկիրթ մարդուն»: Ձեր նախկին ուսանող Հրանտ Թամրազյան» (որը ներկայումս ակադեմիկոս է Հ. Կ.):

– «Շնորհավորում ենք Ձեզ և խաչաղողությունը մաղթում», ուսուցչի ծննդյան 70-ամյակի առթիվ հասցեագրել են ուսանողները, (ներկայումս ակադեմիկոսներ՝ Գալուստ Գալոյանը, Վլադիմիր Բարխուդարյանը, Հրաչյա Բարթիկյանը, գիտության դոկտորներ՝ Կոնստանդին Խուդավերդյանը, Վլադիմիր Ղազախեցյանը, Դերենիկ Մուրադյանը...

Եվ այսպես բազում ու բազում երախտագիտության խոսքեր:

Վաղուց ժամանակն է, որ մասնավոր գրքեր հրատարակվեն նաև մեր համալսարանի բարձրագույն դպրոցի երախտավոր դասախոսների մասին: Այդ գրքերից մեկի վրա, անշուշտ, կլինեն Եվգենյա Միրզախանյանի դասերն ու անմոռաց անունը:

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ
Երևանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետի 1944-1949 թթ. ուսանող, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

ԱԶԳ

Միջազգային

ԵՎՐՈՊԱ

Շվեյցարիան չընդունեց միլիոնավորին

Շվեյցարիան հրաժարվել է մուտքի թույլտվություն տալ Վլադիմիր Ժիրինովսկուն։ Շվեյցարիայի դեսպանությունը Մոսկվայում հաստատեց այդ տեղեկությունը, սակայն հրաժարվեց մեկնաբանել այն։ Այս միջադեպի կապակցությամբ արված ՌԼԴԿ-ի հայտարարությունում Շվեյցարիան որպես համաշխարհի կենտրոն է բնութագրվում։ Հայտարարությունում Ռուսաստանի ԱԳՆ-ից պահանջվում է միջոցներ ձեռնարկել։ Ռոպակիցները հայտնում են, թե դեռևս պարզ չէ, թե ինչ նպատակով էր Ժիրինովսկին ցանկանում այցելել Շվեյցարիա։ «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

Եվրոյի մեկամսյա փորձարկման Շամոնիում

Եվրամիության երկրների արտագա դրամական միավորը՝ եվրոն հուլիսի 15-ից մինչև օգոստոսի 15-ը փորձնական կարգով շրջանառության մեջ էր դրվել Ֆրանսիայի Շամոնի քաղաքում։ Տեղացի գնորդները, զբոսաշրջիկները և առևտրի աշխատողները օգտվում էին տարբեր արժողության 80 հազար ռովեզույն մետաղադրամներից։

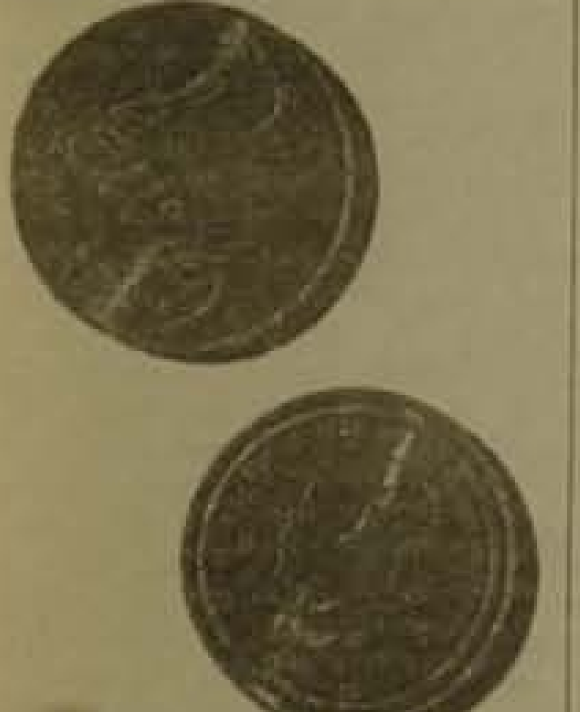

Մինչև օգոստոսի 23-ը հնարավոր էր եվրոները վերադարձնել և փոխարենը ֆրանկ ստանալ։ Բայց մետաղադրամներից շատերը չվերադարձվեցին. մարդիկ նախընտրեցին պահպանել դրանք։ Եվրոն հետաքրքրել է նաև հավաքորդներին։ Օրինակ, 7 եվրոն, որը փանարժեք էր 10 ֆրանկով, հավաքորդների միջավայրում արդեն գնահատվում է 30 ֆրանկ։

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

Ավելի քան երեսուն տարի առաջ միջուկային մրցավազքից դուրս եկած Կանադան այժմ ցանկանում է օգնել Ամերիկային և Ռուսաստանին ձերբազատվելու ռազմական ոչնչացումից առաջացող պլուտոնիումից։ Նա առաջարկում է վերամշակել այդ նյութը բուժիչ նպատակով և որպես վառելիք օգտագործել իր ոչ ռազմական ռեակտորների համար։

Ամերիկայի էներգետիկայի վարչության և Ռուսաստանի համապատասխան ներկայացուցիչների հետ նախնական բանակցությունների ժամանակ Օնտարիո Հայդրո ընկերության կանդիդատային փորձը միջազգային ատոմով։ Մարդ տեղեկացրին «պաշտոնյան» այդպիսով ոլորտի չէր լինի նոր զենքերի արտադրության համար և կօգտագործվեն միայն որպես էներգիայի աղբյուր։

«Մեր վերջնական նպատակը պլուտոնիումի այդ պաշարներից փրկվելն է, մի նպատակ, որի շուրջ մեր կայացված առաջարկությունը մեր կարծիքով արժի քննարկման ենթարկել», ասում է Արմեն Դեմբրյան, խոսելով Կանադայի արտադրանքային անունից։

Կանադայինը առայժմ օտար երկրից եկած միակ առաջարկն է, որ

ԿԱՆԱԴԱ

Միջուկային նյութերի վերամշակման առաջարկ

Սառը պատերազմի ավարտից հետո միջուկային զենքի կուտակված պաշարների վերացման հարցը հուզում է ինչպես արևմուտքին, այնպես էլ արևելքին։ Հետաքրքիր առաջարկով հանդես է եկել Կանադան, որի մասին լրատվությունը օգոստոսի 12-ի «Ինտերնեյշընըլ Հերալդ Տրիբյունից» ներկայացնում ենք քաղվածաբար։

կան ծառայությունների պաշտոնյաներ նույնպես են հայտնել Հետոնյան սերտ կապված խոհնդ խնդիրներ վերաբերյալ այնպես, որ հնարավոր լինի այն ևս օգտագործել պլուտոնիումի փոխ... Օրինակ՝ վառելանյութի մեջ հավելվի ռադիոակտիվ նյութի օգտագործումն այն տարբերակից մեկն է, որն այժմ Ամերիկայի էներգետիկայի վարչությունը ուսումնասիրում է ձերբազատվելու համար ավելորդ պլուտոնիումից։ Ամերիկայի հետ սերտ կապ ունեցող մի հանձնաժողով ուսումնասիրելուց հետո, ասում են կանգնած են նույն խնդրի առջև։ Իսկ կանադացիների վառելիքները զուգ են տեղի, և ճրամ շատ ավելի արագ բերում են մի քանի տարում, և ավելի հեշտությամբ կարող են կրճատվել Օնտարիոյի Բրյուս Ջեներեյթինգ Սթեյշընի միջուկային ռեակտորները հատուկ փակել այդ նյութին, հանի ամերիկյան ռեակտորները, որոնք տարբեր նախագծով և տեխնոլոգիայով են կառուցված։ Այս, դաժան կատեգորիաների մի ավելորդ սովորական կառուցողի Կանադայի համար մի շարք տեխնիկական առաջարկների համեմատությամբ ավելի նպաստավոր է թվում։ Բայց այն առայժմ տեխնիկական, անվտանգության և քաղաքական ծախսերի չհաշված ... էստ է ենթարկված ԱՄՆ-ի էներգետիկայի վարչության կողմից, որի փոխտնօրեն Բեն Ռաշինգթոնի խոստովանությամբ մինչև օրս մեր կողմից տեղական տարբերակներից ոչ մեկը ընտրություն չի բերել։ Նախատեսված է վերջնական որոշումը ներկայացնել և համապատասխան որոշում ընդունել մինչև այս տարվա վերջը։ Մրցակցի պահպանման հարցերով փորձագետները ողջում են, որ պլուտոնիումի վերամշակումն ավելի բարդ կնշի և ծախսերը ավելի կլինի։ Իսկ այն կերամիկայի կամ ապակեծածկված այդ նյութի հետ խառնելն ու մետաղյա տարաների մեջ հողի տակ թաղելը։ Սակայն բարդին էլ իր թերություններն ունի։ Նախ պետք է չափազանց վտանգ լինել, որ օգտագործված տեխնոլոգիան անվտանգ է ու արդյունավետ, և երկրորդ՝ Ամերիկայում համար դժվար պետք է գտնել դրա համար, որն իմաստին խարխուլ ու բարդ խաղ է։

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Յասեր Արաֆաթի հրամանով մահմեդական ակտիվիստներին բանտերից ազատ են արձակում

Կիրակի օրը պաղեստինյան պաշտոնական անձինք հայտարարեցին, թե Հորդանան գետի արևմտյան ափի և Գազայի բանտերից ազատ են արձակել մահմեդական որոշ ակտիվիստների։ Մասնավորապես, Նաբլուս քաղաքի բանտից, բժշկություններին չմասնակցելու պարտավորություն ստորագրելուց հետո ազատ են արձակվել այնտեղի ևս 20 մահմեդական ակտիվիստ։ Այդ բանտարկյալներն ազատ են արձակվել Պաղեստինի նախագահ Յասեր Արաֆաթի հրամանով, որը նախազգուշացրել է, թե եթե մերձավոր արևելյան խաղաղության գործընթացը խափանվի, դա կբերի պաղեստինյան ապստամբության վերսկսման։ Արաֆաթը Նաբլուս քաղաքի ուսանողներին կոչ արեց պահպանել դիմադրության ոգին։ Եգիպտոսի նախագահ Մուբարաքը հեռախոսային բանակցություններ վարեց Նաթանյահուի և Արաֆաթի հետ, որից հետո խոսակցություններ սկսվեցին, թե Նաթանյահուն և Արաֆաթ իրար հանդիպելու են մոտակա օրերին։ Երկուշաբթի օրն այդ մասին բանակցություններ սկսվեցին պաղեստինյան և իսրայելական պատգամավորությունների միջև։ Հանդիպումը պետք է տեղի ունենա այն բանից հետո, երբ բանակցություններում հարթվեն բոլոր խնդիրները։ Երկուշաբթի օրը դա տեղի չունեցավ։ Ընդհակառակը, պաղեստինցիները պաշտոնապես հաստատեցին, որ Գազայում գտնվող պաղեստինյան անվտանգության ծառայության շենքում հայտնաբերված լսող սարքերի կապակցությամբ հետաքննություն է սկսվել։

Վ. Է.-Տ.

ՇՐՋԱՆ

Պատերազմում ամեն բայլի կհանդիպես ինչ-որ «գայլի»

Չեչնիայի պատերազմը, ինչպես ամեն մի պատերազմ ոչ միայն զուտ մարդկային աղետ է, այլ նաև, և գուցե մեծապես, բնական։ Յուրաքանչյուր օր վերանում և ոչնչացվում են անհամար տեսակի թռչուններ, արգելոցային ծառատեսակներ, էնդեմիկ միջատներ։ Կենդանական աշխարհի շատ ներկայացուցիչներ ստիպված են լինում լքել իրենց բնօրրանը և հաստատվել նոր վայրերում։ Այսօր արդեն աղետալի վիճակում է Սեռիկոտրայի մարզի բնակչությունը։ Մարզում ավելի քան տասն անգամ աճել է գայլերի թիվը։ Գայլերին, ներկայումս, կարելի է տեսնել անգամ քաղաքի վարչական օղակում։

Գայլերի զանգվածային տեղաշարժի առաջին դեպքերը արձանագրվել են դեռ 1992-ին՝ ինգուշ-օսական հակամարտության ժամանակ։ Այնուհետ, ռուս-չեչենական պատերազմի առաջին իսկ օրերից, շրջանը սկսեցին լքել եղնիկներ, վարազներ, գայլեր և կենդանական աշխարհի այլ ներկայացուցիչներ։

Մարզում ստեղծվել է ծայրահեղ իրավիճակ. կոլտնտեսային և ֆերմերային տնտեսություններն ամեն օր կրում են գայլերի, երբեմն անվերականգնելի վնասներ։ Միայն Նեֆտեկումսկի շրջանում անցյալ շաբաթ գայլերը խեղդել են 320 գլուխ խոշոր եղջերավոր անասուն։ Մարզի ղեկավարությունը հանձնաժողով է գտնվում դիմակայելու գայլերին։ Պայքարն ավելի արդյունավետ դարձնելու նպատակով տեղական իշխանությունները բնակչությանը խոստացել են 30 ԱՄՆ դոլարի չափով պարգև յուրաքանչյուր սպանված գայլի դիմաց։ Կայլորիները գնահատվում են ավելի բանկ։

Ընդհանուր առմամբ պատերազմական ժամանակահատվածում էլ ավելի դժվար է պարզել, թե ով է իրական գիշատիչը, և ով է զոհը։ Չեչնիայում անկանխատեսված վայրեր են ընկնում նույն խոշոր եղջերավորների. սակավաթիվը սխալվում է մեկ անգամ։ Մի խոսքով, պատերազմ է...

ԱՐՄԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Մոսկվայի-Նեֆտեկումսկ-Երևան

ԼԻԲԻԱ

Մարդու իրավունքների պաշտպանության Քադդաֆիի մրցանակ Ֆարախանին

Ամերիկյան կրոնական «Իսլամի ազգ» կազմակերպության առաջնորդ Ֆարախանը երեքշաբթի օրը ժամանեց Լիբիայի մայրաքաղաք Տրիպոլի, որտեղ այդ երկրի ղեկավար Քադդաֆին մտադիր է նրան հանձնել մարդու իրավունքների բնագավառում Մուամմար Քադդաֆիի անվան մրցանակ և 250 հազար դոլարի դրամական պարգև։ ԱՄՆ-ի կառավարությունն արդեն իսկ հայտարարել է, որ այդ պարգևն անօրինական է, քանի որ 86 թվականին նախագահ Ռեյգանի վարչակարգը Լիբիայի դեմ տնտեսական պատժամիջոցներ է մտցրել, ըստ որոնց ամերիկյան քաղաքացիներն իրավունք չունեն ներդրումներ անելու այդ երկրից առևտրի եկամուտների հաշվին բույսմիության։ Հունվար ամսին Քադդաֆին Տրիպոլիում խոստացել էր Ֆարախանին 1 միլիարդ դոլար նվիրել ԱՄՆ-ի քաղաքական համակարգի վրա ազդեցության գործելու նպատակով։ Ֆարախանը խոստացել է, որ լիբիական լուրի ստեղծելուց բացի ինքն այդ գումարը կօգտագործի ամերիկյան սևամորթների քաղաքական և տնտեսական զարգացման համար։ Քանի որ երեկ երեկոյան օրն ԱՄՆ-ի ֆինանսների նախարարությունն արդեն իսկ արգելել է Ֆարախանին նվիրատվություններ ընդունել միջազգային ահաբեկչությունն աջակցելու մեջ մեղադրվող Լիբիայից, նա պետք է դի մի դատարան։ Չիկագոյում գտնվող «Իսլամի ազգ» կազմակերպության կենտրոնակայանում անցկացված մամուլի ասուլիսում Ֆարախանը հայտարարել է, որ «կոլոսալ Քադդաֆիի փողերին ձեռք մեկնելու իր օրինական իրավունքների համար» և երկու անհրաժեշտ լինի՝ քանդվածային միջոցառումներ կկազմակերպի։ Հայտնի չէ, թե Լիբիան ունի՞ արդյոք 1 միլիարդ դոլար, և կամ Քադդաֆին իրո՞ք պատրաստ է այն նվիրաբերել Ֆարախանին, եթե նույնիսկ նա հակառակ ԱՄՆ-ի կառավարության իր համաձայնությունը տա։ Սակայն ԱՄՆ-ի իշխանությունների համար զգուշացումներն արդեն արտահայտված է։

Կիրակի օրը Լիբիան նշում էր Մուամմար Քադդաֆիի իշխանության գլուխ գալու 27-րդ տարեդարձը։ Տրիպոլում այդ կապակցությամբ զորահանդես տեղի ունեցավ։ Զորահանդեսին ընդունող Քադդաֆիի կողքին տրիբունայում կանգնած էր Ֆարախանը։

ԱՐԻԱՆՆԱ ԷՍԹՐ-ՏԵՐՅԱՆ

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը

Հայաստանի ձեռներեցներին հրավիրում է մասնակցելու երկժամյա սեմինարի, դեսպանատան կոմերցիոն ծառայության կողմից անցկացվող արտահանման և ներմուծման կոմերցիոն ծրագրերին ծանոթանալու նպատակով:

Ծրագրում

- ծանոթացում դեսպանատան կոմերցիոն ծառայության ֆունկցիաների հետ
- գործընկերների/ներդրողների և արտահանողների որոնում
- կոմերցիոն առաջարկություններ ԱՄՆ-ից
- ՍԱԲԻՏ բիզնես-վերապատրաստման ծրագիր
- այցելություն դեսպանատան կոմերցիոն գրադարան

Սեմինարը տեղի կունենա ուրբաթ օրը, 1996 թ. սեպտեմբերի 6-ին, դեսպանատան շենքում, Հասցեն՝ Մարշալ Բաղրամյան 18: Սկիզբը՝ ժամը 15:00-ին:

Հետաքրքրված անձանց անհրաժեշտ է մինչև սեպտեմբերի 4-ը զանգահարել 524661 կամ 520791 հեռախոսահամարներով և խնդրել, որպեսզի միացնեն դեսպանատան կոմերցիոն բաժնի հետ: Սեմինարի մուտքը միայն անձնագրի, վարորդական իրավունքի կամ անձը հաստատող այլ փաստաթղթի ներկայացմամբ:

Մշակույթ

[illegible]

Մեռած նյութը խոսուն էր

Մեռնում են միայն նրանք, ովքեր կյանքին հայրենիքին ժողովրդին ոչինչ չեն տալիս. Մյուսները հանդերձ չեն մեռնում իրենց հողում պարտքը. Իսկ Գևորգը... Նա պարտատեր մնաց. Վկա նրա ժառանգը. խեցեգործություն, մանրակերտ, գեղանկար, գրաֆիկա, քանդակ, ստեղծագործություն, հայրենիքի զոհասեղանին դրած իր 36 տարիները։

Ծնվել է 1958 թ. օգոստոսի 31-ին Երևանում։ Այլ բացել է խեցեգործ արվեստագետի՝ Լևոն Համբարձումյանի հարկի տակ։ Դեռ մանկուց խաղացել է ոչ միայն գունավոր մատիտներով ու ջրաներկով, այլև կավով. «Շուտ հասունացավ, պատմում են ծնողները, դեռ դպրոցում մասնակցում էր ցուցահանդեսների։ Լավակաց էր, ուշադիր և խոհուն, լուրջ ու զգույշ։ Դրճին ու հաշիվ-փորագրիչը իրենից անբաժան էին։ 1976–78 թթ. ծառայեց Ղազախստանում։ 1980-ին ընդունվեց Ե. Աբովյան մանկավարժական ինստիտուտի նկարչական ֆակուլտետ։ Թեև կրթությունը կիսատ թողեց, բայց ամբողջապես նվիրվեց արվեստին։

Երևանի Սուրմալյան փողոցի 10-րդ շենքի թիվ 28 բնակարանը (և բակը) մի թանգարան-արվեստանոց-ցուցահանդես է հիշեցնում։ Այստեղ Գևորգի ցուցադրված և անտիպ ստեղծագործությունները գտնվում են հոգատար ձեռքերում։ Նրա այրին՝ Սուսաննա Սիրունյանը, իր նուրբ ձեռքերով ավարտել է անավարտ՝ Սփյուռքի կոչը «Մուրբ հայ» եկեղեցու անավարտ մանրակերտը (ֆեյգինից), հրատարակել է ամուսնու ստեղծագործությունների գունավոր ալբոմը։

Գևորգի արվեստանոց-բնակարանում շուրջբոլորը պահարանների վրա, պատերին, հատակին, գունավոր նկարիչ-ազատամարտիկից մնացած մասունքներն են. խաչքարեր, խոհանոցային ջնարակված սպասք, հարթաքանդակներ, դիմաքանդակներ, գրաֆիկական և յուղաներկ ստեղծագործություններ։ Արդյոք ժամանակը չէ՞ խաղաղ այս Երևանում հիմնել հանուն հայրենիքի զոհված և նահատակված արվեստագետների և մշակութային գործիչների մի թանգարան։

«Գևորգը 1981-1985 թթ. աշխատել է մանկական գեղագիտական դաստիարակության կենտրոնում որպես ավագ մեթոդիստ և խեցեգործ-վարպետ։ Երեխաները սիրահարված էին նրան։ Ձախնամակը գործարանում նա որոշ ժամանակ ղեկավարող խեցեգործ էր, իսկ Հրազդանի արվեստի դպրոցում՝ նկարչության ուսուցիչ», ասում է Գևորգի ընկերը՝ Նանդակագործ Հարություն Ստեփանյանը, որը և գրել է Գ. Համբարձումյանի նկարչական ալբոմի առաջաբանը։

Վերջին աշխատավայրը Երևանի Աբովյան մանկավարժական ինստիտուտն էր, ուր նա խեցեգործ-վարպետ էր։ «Գևորգը ավելի շատ մտածում էր ստեղծագործելու մասին և ոչ թե ցուցադրվելու։ Նրա «Մայր Հայաստան», «Հայաստան», «Արցախ», «Արցիսի բազալտը», «Թագուհի», «Թագավոր» (բոլորն էլ բրոնզե) զարդարում են մայրաքաղաքի էրեբունի 1 և էրեբունի-2 հյուրանոցի նախասրահներն ու սենյակները։ Հարազատների և ընկերների տեղեկատվությունից իմանում ենք, որ Գևորգը հեղինակ է Հայաստանի տարբեր շրջաններում տեղադրված յուրօրինակ հուշախաչքարերի և հուշաղբյուր-խաղալիքների։

Նախկին հեռուստառեժիսոր, այժմ փոխգնդապետ Արմեն Միքաելյանն ասում է, որ Գևորգի մի շարք հարթաքանդակներ այսօր կարելի է հանդիպել Ուզբեկստանի մայրաքաղաք Տաշքենդում։ Նրա խոհանոցային ջնարակված հատուկ սպասքների հավաքածուն Մոսկվայում ցուցադրվեց և արժանացավ առաջին մրցանակի...

1994 թ. հունվարի 21-ին կանչվեց եռամսյա զինծառայության։ Ցավոք, 3-րդ ամիսը լրանալու հենց վերջին օրն էր՝ 1994 թ. ապրիլի 21-ին Մարտակերտի շրջանի Կարմիրավան գյուղի ազատագրության համար մղվող մարտերում իր տասներեք ռազմընկերների հետ ընկավ թշնամու շրջափակման մեջ և զոհվեց։ Եղբայրուրդ այսօր հանգչում է նահատակների գոտից իր տասներեք մարտիկների հետ (այստեղ էր ուղեկցել նրանց իր նախավերջին ճանապարհին)։

ՍՈՒՍԱՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

1991-ի դեկտեմբերին Գյումրիում բացված բանկարժեական ցուցահանդես-վաճառքը ծնունդով վկայություն տվեց. այժմ անվիճարկելի նկարիչ Լևոն Ժամկոչյանի ստեղծագործության 92-ի հունվարին Երևանում։ Հենց այդ ժամանակ էլ հայտարարվեց, որ ցուցահանդեսի վաճառքից ստացված ամբողջ եկամուտի կեսը հատկացվելու է արվեստագետի ստեղծելիք ծրագրին՝ Գյումրիում գրաֆիկայի միջազգային կենտրոն ստեղծելուն։ հատոցների բերվեն, որից հետո շենքը վերանորոգվի և որոշ ժամանակ այնուհետև, աշխատանքները կսկսեն, ասում է արվեստագետը։ Տնօրենի ասելով, երբ շենքի մեկ հատուկ վերանորոգումն ավարտվի, ամենաուշը 6 ամսից կենտրոնը կսկսի գործել։

Գրաֆիկայի միջազգային կենտրոնը Գյումրիում բացվելուց հետո, մասնաճյուղեր կունենա Երևանում, Էջմիածնում, Հայաստանի այլ քաղաքներում։ Բայց առայժմ առաջնայինը, երբ ամեն ինչ հարթ ըն-

Գրաֆիկայի միջազգային կենտրոն Գյումրիում

Դրանից առաջ 89–90-ին բանկարժեական ցուցահանդես-վաճառքներ էր կազմակերպել Երևանում, Եղեգնաձորում, Ջերմուկում, Էջմիածնում, Մոսկվայում, Կիևում, որոնց հասույթը նույնպես Գյումրիի կենտրոնին էր հատկացնելու։ Կենտրոնը թանգարան-պատկերասրահից բացի պիտի ունենար նաև հյուրանոց։ Գրաֆիկայի միջազգային կենտրոնը կարող էր բացված լինել առնվազն 4 տարի առաջ. Ճշգրիտ իրա կանացման համար Գյումրիի իշխանությունները տարբեր տարիների երկու շենք հատկացրին։ Բայց... անհասկանալի պատճառաբանությամբ առաջ եկած ժամանակավոր շենքը վթարային է, ճաքեր ունի և այլն, և այլն։ Դրա փոխարեն վթարային շենքում մեծավ ու ողջ իններում խանութներ բացվեցին վթարային լինելու փաստը կարծես մոռացվեց։ Հին դարձնելը ժամանակ չանեն, ժամանակից կենտրոնի բացումը նորից իշխանությունների համաձայնությամբ դադարում է։

96-ի օգոստոսին նորից Գյումրի։ Քաղաքային իշխանությունները նոր շենք են տրամադրել։ Լևոն Ժամկոչյանի ասելով, միջազգային կենտրոնը բացելու համար նախ մեծ նվիրատվական պիտի կազմակերպել։ Առիթ պիտի տանք, որ աշխարհի տարբեր կողմերից փայտյա ռակյան մաս կազմեն, ծանոթացում է դրա Ժամկոչյանը։ Մեր կենտրոնը ոչ միայն ուսուցողական է, այլև արտադրական։ Մինչև 4 միլիոն դոլար հատկացվելիք հետաքրքրական աշխատանք է սա։ Նախ պիտի բանը։ Կենտրոնի գործունեության մի մասը բարեգործական պիտի լինի, մի մասը՝ վճարովի։ Կենտրոնի աշխատանքին մեծ է մասնակցելու 16 տարեկանից բարձր դպրոցականները։ Լևոն Ժամկոչյանի ասելով, Գյումրիում շատ տաղանդավոր նկարիչներ, արվեստագործներ կան, իսկ երիտասարդ արվեստագետներին իր փորձը հաղորդելու սեմինարներ արդեն կազմակերպել է։ 89-ից սկսած գրաֆիկային նվիրված սեմինարներ անցկացրել է Երևանում, իսկ 92-ին այդ սեմինարների մասնակիցների խմբակային ցուցահանդես է բացվել Երևանում, որը մեծ հետաքրքրություն է գտել։ Շատերին է գրավել նոր տեխնիկաների դելինձի, սերենդայի, ոսկեճնի, մոնոտիպի, գունային ցուցադրությունը։ Գյումրիում բացվող միջազգային կենտրոնը, ըստ Ժամկոչյանի, կընդունի ոչ միայն գյումրեցիների, այլև Հայաստանի ողջ տարածքից, Ռուսաստանի, նախկին Խորհրդային Միության հանրապետության գրաֆիկայի մասնագետներին, նկարիչներին, որ սովորելու հետ կպարապեն արտադրությամբ ապահովելով ֆինանսական կայուն եկամուտ։

Գյումրիի կենտրոնի հետ Լևոն Ժամկոչյանը մեծ հույս է կապում։ Մեր զրույցի ընթացքում ամենաշատը դրա մասին է խոսում։ Մեզ ծանոթ իր ցուցահանդեսների, վաճառքների, վիմագրությունների մասին չենք խոսում։ Պայմանավորվում ենք, որ նկարիչ Լևոն Ժամկոչյանի հետ մեր զրույցը հաջորդ այցելության թողնենք։ Հիմա տեղեկացնում է, որ 90-ից ի վեր մի համեստ գրադարան ունի, որին այսօր ուշադրություն է դարձնում ամերիկյան մամուլը։ Միում են բոլորին մեջ արտադրել այստեղից ծագեց եղնիկի պարտեզ ստեղծելու գաղափարը։ «Պարտեզի դիզայնը հոգևոր բյուրեղացած է», ասում է պրն Ժամկոչյանը։ Ի թիվս բազմաթիվ թերթերի, «Վաշինգտոն փոստն» էլ արդեն պատմել է Եղնիկի պարտեզի մասին լուսանկարներով նյութ տպագրել։ Տարբեր ծեր ունեցող ծառեր, փայտ, տարեկյան տարբեր ծաղիկներ ու ծառեր, ու նկար չի անտեսվում նրա ակնակալությունը։ Իսկական Եղնիկի պարտեզ, որը սնունդ պիտի տա արվեստագետի զգացողական հղացումներին։

Ա. Հ.

Լեդի Դիանան թերևս մեկնի Ամերիկա

20-րդ դարի առավել աղմկալի ամուսնալուծություններից մեկը՝ լեդի Դիանայի և իշխան Չարլզի ամուսնալուծությունը, պաշտոնապես ուժի մեջ մտավ օգոստոսի 28-ին։ Ու հենց որ առաջ Դիանան բրիտանացիներին պատմեց իր ծրագրերի մասին։ Իտալական «Օգգի» հանդեսի տեղեկացմամբ, նա չի բացառում, որ կարող է մեկնել Ամերիկա և բնակություն հաստատել Նյու Յորքում։ ԱՄՆ-ը մեծ երկիր է, այնտեղ Դիանային շատ են սիրում, բացի դրանից ամերիկացիները լավ են վճարում. այսպես, իշխանուհուն արդեն մի պատկառելի գումար են առաջարկել լոկ այն բանի համար, որ նա ներկա գտնվի «Դիսնեյլենդի» 25-ամյակին նվիրված հանդիսություններին։

Գեղեցիկ անգլուհին հեռանկարային աշխատանք է առաջադրվում, գտնում է Չիկագոյի ֆինանսիստներից մեկը, որը ներկա է եղել Դիանայի մասնակցությամբ անցկացված ընթրիքներից մեկին։ Հետաքրքիր է, որ այդ երեկույթի տոմսի համար մի հանդի հազար դոլար վճարած հյուրերից յուրաքանչյուրը կարող էր խոսել կամ նստել նրա կողքին։ Ցանկացողների թիվը գերազանցել էր բոլոր կանխատեսումները։

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

Թուրքական պարբերաթերթը հայկական ժողովրդական երաժշտության մասին

Ստամբուլի Պողազիչի համալսարանի ժողովրդական արվեստի բաժնի կողմից վերջերս լույս է տեսել «Դեղի ժողովրդական արվեստը» (Խալկլորա Դոլոու) վեցամսյա հանդեսի նոր շարքի առաջին համարը, որը կրում է «Պար, երաժշտություն, մշակույթ» խորագիրը և ընթերցողին ներկայացվում որպես «բազմանական և հետազոտական պարբերաթերթ»։ Այս չորս հարյուր էջանոց հատորի շարքը զարդարում են ԺԴ-ԺԹ դարերի հայկական պարերի հինգ մանրանկարներ՝ վերցված «Հայկական երաժշտության ծագումը» ֆրանսերեն լեզվով հրատարակված հատորից, հեղինակ՝ Ս. Գազանջյան։ «Յառաջ» թերթից քաղելով այս մասին հաղորդում է Կահիրեում (Եգիպտոս) լույս տեսնող «Արև» օրաթերթն իր օգոստոսի 14-ի համարում։

Հանդեսում թուրքականի կողքին մեծ տեղ է հատկացվել նաև ադրբեջանական, վրացական, քրդական և հայկական ժողովրդական երաժշտությանը։ Հարյուր էջ զբաղեցրած հայկական բաժինը բացվում է Կոմիտասին ներկայացնելով։ Ս. Գազանջյանի վերոհիշյալ հատորից քաղելով բազմանաբար տրված են կենսագրական գծեր, որտեղ հատկանշական են 1915 թ. ապրիլին ձերբակալված 2500 հայ մտավորականների թվին նրա մաս կազմելը, կրած դաժան տառապանքն ու դրա միջազգային հակազդեցությունը։ Տասնյակ էջեր նվիրված են քրդական երաժշտության կոմիտասյան ծայնագրություններին, որոնք առաջին անգամ լույս են տեսել Մոսկվայում, 1903 թվին։ Ներկայացված են (հայատառ և լատինատառ) 13 երգեր։ Մեր ժողովրդական երգերի բաժնի համար աղբյուր է ծառայել 1978 թվին Ցիցիլիա Բրուտյանի նախաբանով Երևանում հրատարակված Տարոնի ժողովրդական երգերի հատորը, որտեղ ներկայացված են Արմենուհի Գևոնյանի կատարումների ձայնագրությունները։

Հանդեսի վերջին էջերում տեղ է գտել «Եղբայրական երգեր» խորագրով մի գրություն՝ ստորագրված Ալի Քերիմ Սայսելի կողմից, որտեղ բացատրելով ձեռնարկի նպատակը, հեղինակն ի միջի այլոց գրում է. «Թուրքիայի մեջ պաշտոնական գաղափարաբանության ֆոլկլորի և ժողովրդական մշակույթի մերժեցումն ունի «ազգայնական» երանգ։ Դա նշանակում է ազգային մշակույթների չեղյալ համարումն ու ձուլումը, այլ խոսքով՝ «թուրքականացումը»։ Անհրաժեշտ է, որ արտահայտություն գտնեն ազգային պատկանելիություններն ավանդական այդ երաժշտությունների, որոնք մեծապես տրավորել են մեր զգացական աշխարհը որպես թուրքաբնակներ և որոնք հիմնաքարերը կազմած են մեր երաժշտական ինքնության։ Անհրաժեշտ է լույս աշխարհ բերել իրենց պատկանելության պատճառով մինչև այսօր ծածուկ մնացած այդ ժողովրդական երգերը։ Այդ նպատակից ելնելով էլ, մենք որոշեցինք ուսումնասիրել այն ժողովուրդների երաժշտությունները, որոնք դարերով մեզ հետ են ապրել նույն հողի վրա, սակայն որոնց մշակույթի ինքնությունը մենք անտեղյակ ենք մնացել, որովհետև այդ ինքնության իսկ պատճառով նրանք հալածված են եղել։ Դա մենք որոշեցինք անել «ժողովուրդների եղբայրությունը սատարող գաղափարախոսության շրջանակներում»։

«Յառաջը» գտնում է, որ հրատարակված հանդեսը հետաքրքրական և արժեքավոր է հատկապես այն պատճառով, որ անալար կերպով ու բացահայտորեն անդրադառնում է Թուրքիայում գաղտ տարու համարված թեմաներից մեկին՝ հայկական ժողովրդական երաժշտությանը։

Հ. Օ.

Երևանում կբացվի գյումրեցի նկարիչների ցուցահանդես

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ։ Մշակութային իրադարձություններով հարուստ սեպտեմբերին Երևանում ի թիվս այլ ցուցահանդեսների, կբացվի նաև գյումրեցի նկարիչների երևանյան ցուցահանդեսը։ Այն կգործի Նկարիչների տանը, սեպտեմբերի 10–25-ը։ Ցուցահանդեսում կներկայացվեն գյումրեցի առավել շնորհալի տասը նկարիչների ստեղծագործությունների հավաքածուները, որոնք ընդհանուր առմամբ կազմում են շուրջ 70 գեղանկարչական աշխատանք։

The 1997 EDMUND S. MUSKIE AND FREEDOM SUPPORT ACT GRADUATE FELLOWSHIP PROGRAMS

The Government of the United States of America is pleased to announce the 1997 Edmund S. Muskie and Freedom Support Act (FSA) Graduate Fellowship Programs, which offer grants to citizens of Armenia and other NIS countries (Baltic citizens are not eligible for the FSA Program).

The fellowships offer the opportunity to pursue one or two years of graduate study at the Master's level in the United States in the following fields:

Muskie & FSA:	FSA Only:
Business Administration	Education Administration
Economics	Journalism/Mass Communications
Law	Library & Information Science
Public Administration	Public Policy

The Program in funded and supervised by the United States Information Agency (USIA).

Competiton for the Fellowships is merit-based and open. Any individual who meets the following criteria is eligible to apply. Applicants must be:

. Citizen of Armenia or other NIS countries (there will be no FSA awards in the Baltic countries);

. Lacking a source of funding for study in the US;

. Under the age of 40 at the time of application deadline;

. Hold an undergraduate degree (four or five-year program) with good academic standing by July 1997;

. Proficient in spoken and written English at the time of application.

. Able to demonstrate professional attitude and leadership potential in their field of specialization.

. Able to begin studies in the United States in summer 1997.

The following individuals are not eligible for the Muskie and FSA Graduate Felloship Programs:

- Individuals currently enrolled in academic, training, or research programs outside the partisipating countries;

- Persons who have spent four or more consecutive months outside the partisipating countries since June 1995.

- Further information and applications are available from the IREX/Educational Advising Center: Erevan IREX office/Educational Advising Center room #38e, Marshal Baghramian av. 40 375019 Erevan, Armenia.

An informational lecture describing the program and application procedure will be given on September 9, 19 at 18:00 in the Small Auditorium, and lecture on Writing of Statement of Purpose will be given on September 12, 26 at 17:30 in the room #23 in the American University of Armenia, Marshal Baghramian 40.

Applications are free of charge and may be photocopied.

THE APPLICATION DEADLINE IS. 5 P. M., FRIDAY, OCTOBER 25, 1996

ԱԶԳ

Մարզանք

ՖՐԱՆՍԻԱ-98

Հայաստանի հավաքականի վստահ նորամուտը

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Երև երկանիկ ժամանակներում լինեն, «Հրազդան» հսկան Պորտուգալիա-Հայաստան աշխարհի առաջնության խաղին ծայրեծայր լցված կլիներ հանդիսականներով։ Այնուամենայնիվ, ներկա չափանիշներով ֆուտբոլասերների թիվը քիչ չէր։ Երբ խաղը չսկսվեր 20:30-ին, անկասկած, ավելի մեծ թվով հանդիսականներ կներկայանային հանդիպմանը, եսկի որ հաշվարկս երջանների մարզասերների համար ամենևին հեշտ չէ կեսգիշերին տուն վերադառնալը։ Ինչևէ, խաղին նախորդած վերջին շաբաթների ընթացքում տեսական դրդապատճառների շնորհիվ հաջողվեց ապահովել անհրաժեշտ լսարանը։ Անկախ առօրյա ծանր հոգսերից երևում է ֆուտբոլը դեռ ձգում է ժողովրդին։ Նրանք, ովքեր եկան «Հրազդան» մարզադաշտ, չափսոսացին։ Հայաստանի հավաքականն արժանի միջակություն ցույց տվեց եվրոպայի ուժեղագույն թիմերից մեկին՝ Պորտուգալիայի հավաքականին։

Ընդ որում, հանդիպումն սկսվեց մեր թիմի համար մեծ անհաջողությամբ։ Արդեն 9-րդ րոպեին անսպասելի լուրջ վնասվածք ստացավ Հայաստանի հավաքականի ավագ, առաջին ֆուտբոլիստ Միշել Տեր-Զաքարյանը։ Ֆրանսիայի «Մոնպելյե» թիմի կենտրոնական պաշտպանը շատ հաջող սկսեց խաղը։ Արդեն երկրորդ րոպեին խաղից նրա երկար և հուսալի փոխանցումից հետո քիչ մնաց Արմեն Ավետիսյանը գրավեր մրցակցի դարպասը։ Դեռ պատանեկան ... ժամանակ 33-ամյա փորձառու ֆուտբոլիստը ցուցումներ էր տալիս իր երիտասարդ խաղընկերներին։ Նրա ակտիվությունը հոգեբանական խթանով շատ կարևոր էր մեր հավաքականի համար։ Ցավոք, ճակատագիրը դաժան գտնվեց ոչ միայն ֆուտբոլասերների, որոնք անհամբեր սպասում էին նրա խաղին, այլև առաջին հերթին հենց Միշել Տեր-Զաքարյանի նկատմամբ, որն այդ դառը խոստովանությունից հետո գլուխն առնելով ափերի մեջ մանկան պես արտասվում էր։ Նրա խաղը տեսնելու համար Ֆրանսիայից Երևան էին եկել նաև մայրն ու կինը։ Ինչևէ։ Բախտի դեմ ոչինչ անել չես կարող։ Անսպասելի շրջադարձից հետո համարժեք փոխարինում գտնելը հավաքականի երիտասարդ մարզիչ Խորեն Հովհաննիսյանը։ Նա խաղադաշտ դուրս բերեց ոչ թե մեկ այլ պաշտպանի, այլ կիսապաշտպան Վարդան Մինասյանին։ Առաջ անցնելով, ասենք, որ Խորեն Հովհաննիսյանը երկրորդ կեսում էլ թիմի գրոհն ուժեղացնելու համար դաշտ դուրս բերեց երկու հարձակվողների՝ Արշակ Ադամյանին և Տիգրան Եսայանին։ Սա վկայում է այն մասին, որ Խորեն Հովհաննիսյան մարզչի նախընտրածը հարձակողական խաղաոճն է, մի բան, որը մեր թիմի ամենաուժեղ կողմն էր։ Այնուամենայնիվ, առաջին կեսն անցավ հյուրերի զգալի առավելությամբ։ Նրանք մի քանի անգամ մոտ էին հաջողության։ Բարձր արագությունը և կոմբինացիոն ոճով գրոհները դիմակայելն ամենևին հեշտ չէր։ Ասած էր խաղում Հայաստանի [illegible]

Հայաստան-Պորտուգալիա 0-0

Երևան, 31 օգոստոս 1996 թ., «Հրազդան» մարզադաշտ։ 30000 հանդիսական։ Աշխարհի 16-րդ առաջնություն։ Ընտրական փուլ։ Եվրոպական 9-րդ խումբ։ Գլխավոր մրցավար՝ Կ. Ւիրինգ (Սլովակիա)։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ – Ռոման Բերեզովսկի («Զենիթ», Ռուսաստան), Երվանդ Սուքիասյան («Պանիլլիա», Հունաստան), Վարդան Խաչատրյան («Փյունիկ»), Միշել Տեր-Զաքարյան («Մոնպելյե», Ֆրանսիա, Վարդան Մինասյան «Փյունիկ», 9՛), Սարգիս Հովսեփյան («Փյունիկ»), Հարություն Վարդանյան («Շիրակ»), Արթուր Պետրոսյան («Շիրակ»), Ռազմիկ Գրիգորյան («Արարատ», Արշակ Ադամյան «Սպարտակ» Բուլղարիա, 70՛), Հայկ Մխիթարյան («Փյունիկ»), Վարազդատ Ավետիսյան («Փյունիկ»), Արմեն Ավետիսյան («Փյունիկ», Տիգրան Եսայան «Երևան», 63՛)։

ՊՈՐՏՈՒԳԱԼԻԱ – Վիտոր Բայա («Բարսելոնա»), Կառլոս Սեկրետարիո («Ռեալ» Մադրիդ), Դիմաս Տեյշեյրա («Բենֆիկա»), Կրուզ Օսեանո («Պորտո»), Ֆեռնանդո Կոուտո («Պարմա»), Քրիստովաո Հելդեր («Բենֆիկա»), Լուիս Ֆիգու («Բարսելոնա»), Ժոաո Պինտու («Բենֆիկա»), Ռիկարդո Սա Պինտու («Սպորտինգ»), Ռուի Կոստա («Ֆիորենտինա», Պաուլո Ալվես «Սպորտինգ», 82՛), Անտոնիո Ֆոլյա («Պորտո», Կադետե «Սելթիկ», 46՛)։

Գլխավոր մարզիչ՝ Արթուր Ժորժ։

86՛ Կրուզ Օսեանոն չիրացրեց 11 մ։

Զգուշացվեցին – Հայաստան՝ Արթուր Պետրոսյան (42՛), Տիգրան Եսայան (88՛). Պորտուգալիա՝ Ռիկարդո Սա Պինտու (88՛)։

Հեռացվեց – Լուիս Ֆիգու (53՛)։

վորությունն էին բացվում Ռուի Կոստան, Սա Պինտոն, Ֆեռնանդու Կոուտոն, Օսեանու Կոստան, Ժոաո Պինտոն և ուրիշներ։ Ֆիզիկապես ուժեղ և ալեհիկ ձիրքերով Օսեանոն «տանկի պես» մաքրում էր իր ճանապարհը՝ հանձինս «ճզմելով» դիմացինին։ Մեր ֆուտբոլիստները մեծ համառության շնորհիվ կարողացան մինչև ընդմիջում պահպանել հավասարակշռությունը։ Հավանաբար դա ուրիշ եղավ ընդմիջումից հետո։ Հայ ֆուտբոլիստները համոզվեցին, որ կարող են հավասար պայքար մղել ուժեղ մրցակցի հետ։ Երկրորդ կեսում Հայաստանի հավաքականը գործում էր անկաշկանդ և գրոհի նախաձեռնությամբ։ Ընդ որում, հարձակումներին համարձակորեն մասնակցում էին նաև պաշտպանները։ Հիանալի էր խաղում Արթուր Պետրոսյանը, որի երկար ... ամենևին հեշտ չէր կասեցնել։ Դրանցից մեկի ժամանակ Ֆիգուն հետևից հարվածեց Պետրոսյանին, և մրցավարը նրան հեռացրեց դաշտից։ Հայաստանի հավաքականը, օգտվելով թվական առավելությունից, ուժեղացրեց ճնշումը և կրակի տակ առավ Վիտոր Բայայի դարպասը։ Այնուամենայնիվ, մեր ֆուտբոլիստների գրոհների եզրափակիչ փուլը հաջող չէր ստացվում։ Երբ հանդիպման ավարտին հաշված րոպեներ էին մնում, Սա Պինտոն աջ եզրից ճեղքեց պաշտպանությունը, մտավ տուգանային հրապարակ և Հայկ Մխիթարյանի հետ պայքարում ցուցադրաբար ընկավ գետին։ Մրցավարը նշանակեց 11 մետրանոց հարված։ [illegible]

ֆի, որը անվիճելի մրցակցության տրամաբանական հիմքն էր։ Մեր ֆուտբոլիստները և մարզասերները նման արդյունքն ընդունեցին որպես հաղթանակ։ Չնայած խաղավարում Հայաստանի հավաքականը հնարավորություն էր ստացել հաղթելու Պորտուգալիայի հավաքականին։ Իրոք, դժվար է գոհ չլինել արդյունքից։ Առաջին հերթին ուրախացնում է թիմի համախմբված խաղաոճը։ Հանդիպումը ցույց տվեց, որ ամբողջ Եվրոպայում, և կարծում եմ, Հայաստանի հավաքականի ինչպես զգալիորեն բարձրացավ։

Հայաստանի թիմի հետ աշխարհի առաջնության եվրոպական 9-րդ խմբում ընդգրկված Ուկրաինայի հավաքականն արտագնա խաղում 1-0 հաշվով հաղթեց Հյուսիսային Իռլանդիայի հավաքականին։ Վճռական գոլը 79-րդ րոպեին խփեց Ռեբրովը։ Ի դեպ, նշենք, որ հաջորդ հանդիպումը Հայաստանի հավաքականն անցկացնելու է հոկտեմբերի 5-ին և Բելֆաստում մրցելու է հենց Հյ. Իռլանդիայի հավաքականի հետ։

9-րդ խմբի մրցաշարային աղյուսակը

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ուկրաինա	1	1	0	0	1-0	3
2. Հայաստան	1	0	1	0	0-0	1
3. Պորտուգալիա	1	0	1	0	0-0	1
4. Գերմանիա	0	0	0	0	0-0	0
5. Ալբանիա	0	0	0	0	0-0	0
6. Հս. Իռլանդիա	1	0	0	1	0-1	0

Ահա մյուս խմբերում տեղի ունեցած հանդիպումների արդյունքները.

1-ին խումբ	
Հունաստան-Բոսնիա	3-0
Սլովենիա-Դանիա	0-2
2-րդ խումբ	
Մոլդովա-Անգլիա	0-3
3-րդ խումբ	
Ադրբեջան-Շվեյցարիա	1-0
Հունգարիա-Ֆինլանդիա	1-0
4-րդ խումբ	
Ավստրիա-Շոտլանդիա	0-0
Բելառուս-Էստոնիա	1-0
Լատվիա-Շվեդիա	1-2
5-րդ խումբ	
Ռուսաստան-Կիպրոս	4-0
Իսրայել-Բուլղարիա	2-1
6-րդ խումբ	
Ֆարերյան կղզ.-Սլովակիա	1-2
7-րդ խումբ	
Բելգիա-Թուրքիա	2-1
Ուելս-Սան Մարինո	6-0
8-րդ խումբ	
Ռումինիա-Լիտվա	3-0
Լիխտենշտեյն-Իռլանդիա	0-5
9-րդ խումբ	
Հայաստան-Պորտուգալիա	0-0
Հս. Իռլանդիա-Ուկրաինա	0-1

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հաղթեց Վալդերամայի թիմը

Լատինական Ամերիկայի հավաքականները նույնպես անցկացնում են աշխարհի առաջնության ընտրական փուլի հանդիպումները։ Կոլումբիայի հավաքականը սեպտեմբերի 1-ին հյուրընկալեց Չիլիի հավաքականին։ Կրկին վերելքով հանդես եկավ Կոլումբիայի հավաքականի վետերանը՝ Կառլոս Վալդերաման, որն, ինչպես պատկերված է նկարում, բարձր ցատկով հաղթող դուրս գալով չիլիցի Քրիստիան Սոտոյի և խաղիեր Մարգասի հետ պայքարում, գրավեց մրցակցի դարպասը։ Կոլումբիայի հավաքականը հաղթեց 4-1 հաշվով։

Ֆուտբոլային աշխարհում փոփոխությունների շրջան է

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ. ՓԱՍՏ։ Հոլանդական ֆուտբոլի վետերան Դանի Բլինդը հայտարարել է, թե պատրաստվում է հեռանալ ազգային հավաքականից։ 35-ամյա պաշտպանը որոշել է կենտրոնանալ միայն իր ակումբի՝ «Այախսի» պատիվը պաշտպանելու վրա։

Հոլանդական ֆուտբոլին սպառնում է մրցավարների գործադուլ։ Նրանք պաշտոնապես հայտարարել են, որ դժգոհ են իրենց աշխատանքի վարձատրությունից։

Շվեդիայի հավաքականի ֆուտբոլիստ Թոմաս Բրոլինը շուտով հավանաբար կհեռանա Անգլիայից։ Նա անգլիական «Լիդս» ակումբից պատրաստվում է տեղափոխվել շվեյցարական «Ցյուրիխ»։

ՈՒԵՖԱ-ի նախագահ Լենարտ Յոհանսոնը պաշտոնապես հաստատեց այս կազմակերպության գործկոմի որոշումը Անգլիայի, Նորվեգիայի և Շվեդիայի «Ազնիվ խաղի համար» մրցանակի շնորհման մասին։ Այս երկրներին մեկական ավելի տեղ է հատկացվել եվրոգավաթների հաջորդ մրցաշրջանի խաղարկությունում։

Անգլիայի «Արսենալ» ակումբը հայտարարել է, թե մտադիր է ձեռք բերել «Միլանի» ֆուտբոլիստ Ջորջ Վեային և պատրաստ է նրա համար վճարել 19 մլն դոլար։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ

Կանայք գեղեցկացնում են ըմբշամարտը

Կանանց մասնակցությամբ ըմբշամարտն առանձին հմայք ունի։ Բուլղարիայի մայրաքաղաք Սոֆիայում տեղի ունեցած աշխարհի առաջնության ժամանակ ամերիկացի Տրիցիա Սանդերսն առավելության հասնելով ֆրանսուհի Անժելիկա Հիդալգոյի նկատմամբ, 47 կգ քաշային կարգում նվաճեց չեմպիոնուհու կոչումը։

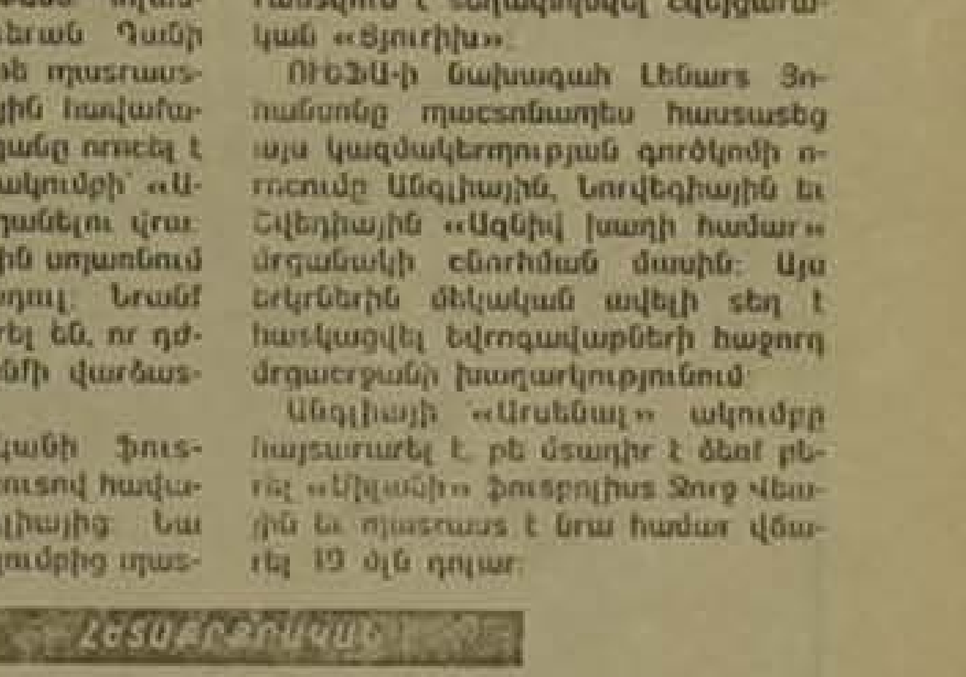

ԱՄՆ-ի բուհերում սովորելու համար «Էդմունդ Մասկիի անվան կրթաթոշակ եւ անկախության պաշտպանության գործընթաց կրթաթոշակ» ծրագրերին մասնակցել ցանկացողներին

ԱՄՆ-ի կառավարությունը ուրախ է հայտարարել 1997 թ-ի «Էդմունդ Մասկիի անվան կրթաթոշակ եւ անկախության պաշտպանության գործընթաց (ԱՊԳ) ծագիրների կրթական համար կրթաթոշակ» ծրագրերի մասին, որոնք կրթաթոշակներ են հատկացնում ԱՄՆ-ի բուհերում մեկ կամ երկու տարով սովորել ցանկացող Հայաստանի եւ ԱՊՀ այլ երկրների [illegible] Ներքոհիշյալ մասնագիտություններով.

Է. Մասկի եւ ԱՊԳ	*Միայն ԱՊԳ*
Բիզնեսի կառավարում	Կրթության կազմակերպում
Տնտեսագիտություն	Լրագրություն
Իրավունք	Գրադարանավարություն/ինֆորմատիկա
Պետական կառավարում	Պետական հաղորդակցություն

Ծրագիրը ֆինանսավորվում եւ ղեկավարվում է ԱՄՆ-ի տեղեկատվական գործակալության կողմից։

Կրթաթոշակների բաշխումը ծրագրի համար իրագործվում է բաց մրցութային կարգով։

Մրցույթին կարող են մասնակցել այն անձինք, ովքեր համապատասխանում են հետեւյալ չափանիշներին.

- Հայաստանի կամ այլ ԱՊՀ երկրների քաղաքացիներ են,
- ֆինանսավորման կարիք ունեն ԱՄՆ-ում սովորելու համար,
- 40 տարին չի լրացել մինչեւ փաստաթղթերի հանձնման պահը,
- ունեն կամ կունենան բարձրագույն կրթության վկայական մինչեւ 1997 թ. հուլիսը,
- լավ տիրապետում են գրավոր ե բանավոր անգլերենին,
- ընտրած մասնագիտության մեջ կարող են ցուցաբերել մասնագիտական բարձր պատրաստվածություն,
- կարող են ուսումը ԱՄՆ-ում սկսել 1997 թ.-ի աշնանը։

Մրցույթին մասնակցել չեն կարող

- Այն անհատները, ովքեր այժմ մասնակցում են ուսումնական, վերապատրաստման կամ գիտական ծրագրերի ԱՊՀ երկրներից դուրս,
- ովքեր 1995-ից սկսած յոթ կամ ավել ամիս են անցկացրել ԱՊՀ երկրների տարածքից դուրս։

Լրացուցիչ տեղեկությունների ե փաստաթղթեր ձեռք բերելու համար կարող եք դիմել ԱՅՐԵՔՍ/Կրթական խորհրդատվական կենտրոնի գրասենյակ։ Մեր հասցեն է. Երեւան 375019, Մարշալ Բաղրամյան 40, սենյակ 38ա, Այրէքս/Կրթական խորհրդատվական կենտրոն

Ծրագրի եւ փաստաթղթերի լրացման վերաբերյալ տեղեկատվական [illegible] կլինեն սեպտեմբերի 9-ին, 19-ին, ժամը 18-ին [illegible] Մարշալ Բաղրամյան 40, [illegible] եւ սեպտեմբերի 12-ին, 26-ին, ժամը 17.30-ին [illegible] 23 [illegible]

Փաստաթղթերը տրվում են անվճար եւ կարող են [illegible] ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ԵՏ ՀԱՆՁՆՄԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԿԵՏԸ 1996 Թ-Ի հոկտեմբերի 25-ի ժամը 17-ն է։

ԱՅԱՔՍ

ՍՊ ընկերությունը

հրավիրում է Ձեզ օգոստոսի 31-ից սեպտեմբերի 14-ը կատարել անմոռանալի ճանապարհորդություն ուղիղ չվերթով

ԵՐԵՎԱՆ-ԿԱՀԻՐԵ-ԵՐԵՎԱՆ

Կահիրե	2 գիշեր
Խուրգադա	5 գիշեր (հանգիստ Կարմիր ծովի ափին)
Պորտ-Սաիդ	2 գիշեր
Ալեքսանդրիա	5 գիշեր

Էքսկուրսիոն ծրագիր Կահիրեում:
Սնունդը՝ օրը 2 անգամ:

Ուղեգրի արժեքը՝ 865 $ համարժեք դրամով:
Մինչեւ 12 տարեկան երեխաներին՝ 550 $ համարժեք դրամով:

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ – սեպտեմբերի 9–15-ը

Ուղեգրի արժեքը՝ 900 $ համարժեք դրամով:

«ԱՅԱՔՍ» ՍՊԸ ցանկանում է Ձեզ հաճելի ճանապարհորդություն

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43 Ա. ՀԵՌ. 53-15-73, 53-88-45

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից արտոնագրված Երեւանի «Հայաստան» համալսարանը հայտարարում է 1996-97 ուսումնական տարվա ընդունելություն հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

1. Իրավագիտություն
2. Միջազգային հարաբերություններ
3. Օտար լեզուներ
   - 3.1. Ռոմանա-գերմանական (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն)
   - 3.2. Արեւելյան (արաբերեն, պարսկերեն)
4. Հայոց լեզու եւ գրականություն
5. Ժուռնալիստիկա
6. Ֆինանսներ եւ վարկ
7. Տարրական կրթության մանկավարժություն եւ մերձդիկա մասնագիտությունների գծով

Ուսման տեւողությունը համալսարանում 5 տարի է, իսկ ժուռնալիստիկայի, տարրական կրթության մանկավարժության եւ մերձդիկա մասնագիտությունների գծով 4 տարի:

Դիմորդները համալսարան են ընդունվում ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑԻ միջոցով:

Ստուգման համար հիմք է ծառայելու հարցազրույցն անցկացվող հանձնաժողովի եզրակացությունը:

Ուսուցումը վճարովի է, մեկ տարվա ուսման վարձը 300 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ:

Փաստաթղթերի ձեւակերպման եւ հարցազրույցին մասնակցելու համար դիմորդները վճարում են 3000 դրամ, որն անկախ հարցազրույցի արդյունքից ետ չի վերադարձվում:

Համալսարան կարող են դիմել միջնակարգ, միջնակարգ մասնագիտական, բարձրագույն կրթություն ունեցող (վերջինները կարող են ընդունվել երկրորդ կուրս, երկրորդ մասնագիտություն ստանալու համար) Հայաստանի Հանրապետության եւ արտերկրների քաղաքացիները:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը:

Դիմում, միջնակարգ կրթության վկայական (բնօրինակ), միջնակարգ մասնագիտական կամ բարձրագույն կրթության դիպլոմ (պատճենը), բժշկական տեղեկանք (086ու ձեւ), 6 լուսանկար (3x4 չափի): Փաստաթղթերի ընդունումը կատարվում է ամեն օր 9.00-17.00-ը:

Ստուգողական հարցազրույցն անցկացվում է օգոստոսի 25-30-ը:

Հասցեն՝ Երեւան, Կոմիտաս, Վրացական փողոց 22, ճարտարագիտական համալսարանի 8-րդ մասնաշենք («Նաիրի» կոշիկի ֆաբրիկայի հարեւանությամբ): Հեռախոս՝ 53-75-97, 23-39-40, 23-01-60

ՌԵԿՏՈՐԱՏ

ՈՐՈՇՈՒՄ

Խորհրդային շրջ. ժողդատարանը 1996 թ. օգոստոսի 27-ին քննելով քաղ. գործը հատուկ վարույթի կարգով՝ քաղ. Զինաիդա Նորայրի Հարությունյանի դիմումը անձին անհայտ բացակայող ճանաչելու պահանջի մասին, ղեկավարվելով ՀՀ քաղ. դատ. օր. 253 հ. պահանջներով

ՈՐՈՇԵՑ

դիմող Զինաիդա Նորայրի Հարությունյանի հաշվին տալ հայտարարություն ՀՀ-ում գրանցված թերթերից մեկում Երեւանի Նալբանդյան փողոցի թիվ 48 տան բնակիչ Նորայր Սահակի Հարությունյանի անձի վերաբերյալ տեղեկություններ հավաքելու համար:

ԴԱՏԱՎՈՐ Ռ. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է

ԳԱԶ 27050 (Պիկապ 3 տեղանոց)
եւ
ԳԱԶ 33021 (Գազել)
մակնիշի ավտոմեքենաներ:
Հեռ. 23-71-76, 23-29-95

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է

դյարկերով հասցկամար կառուտիկ սողա, АПВ-6, АПВ-10 եւ АПВ-16 մարկայի խաղողալար:
Հեռ. 23-71-76, 23-29-95

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է

միաֆազ էլեկտրական հաշվիչներ:
Հեռ. 23.71.76, 23.29.95

«ԱԼՅԱՆՍ» ՍՊԸ առաջարկում է

1. Օֆսեթային թուղթ
ռուլոնով լայն. 84 սմ
68 գր. մ. քռ
գինը՝ 1 տ – 1390 դոլար
Կանադայի արտադրանք
2. Ստվարաթուղթ
կավճապատված
300 գր. մ. քռ.
թերթերով՝ 70x100 սմ
1 կգ – 573 դր.
Ստվարաթուղթ
կավճապատված
300 գր մ. քռ.
ռուլոնով՝ լայն. 70 սմ
1 կգ – 568 դր.

Հեռ. 52.16.00, 58.99.49, 52.93.90
Հասցե՝ Տպագրիչների 9, 35/36

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

ջրի փականներ՝ նախատեսված մինչեւ 10000-ի համար:

Զանգահարել 58.18.41, ժամը 14-ից հետո:

ՎԱՐՁՈՎ ՏՐՎՈՒՄ Է

սեփականացված խանութ Տիգրան Մեծի փ. վրա, 200 մ, բարվոք վիճակում:
Զանգահարել
53-17-73, 53-10-17

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

հատուկ դասընթացների բաժինը

ներկայացնում է

իր առաջիկա չորս ամսվա անգլերենի ուսումնական ծրագրերը.

Անգլերենի սկզբնական փուլ

Սեպտեմբերի 30-ից մինչեւ նոյեմբերի 8-ը
երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15,
վարձը՝ 38000 դրամ:
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ սեպտեմբերի 20-ը:

Անգլերեն-հայերեն թարգմանություն

Սեպտեմբերի 30-ից մինչեւ նոյեմբերի 8-ը
երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15,
վարձը՝ 28000 դրամ:
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ սեպտեմբերի 20-ը:

Անգլերենի միջին փուլ

Նոյեմբերի 11-ից մինչեւ դեկտեմբերի 20-ը
երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերին, ժամը 17:00-20:15,
վարձը՝ 38000 դրամ:
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ հոկտեմբերի 18-ը:

Գործարար հաղորդակցություն

Նոյեմբերի 11-ից մինչեւ դեկտեմբերի 20-ը
երեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին, ժամը 17:00-20:15,
վարձը՝ 28000 դրամ:
Գրանցման եւ վճարման ժամկետը մինչեւ հոկտեմբերի 18-ը:

- Դասընթացների գրանցումը եւ վճարումը տեղի կունենա Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, # 19 սենյակում:
- Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները:
- Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58:

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»: